

Årsmelding 2019

ALLMENNEMEDISINSK FORSKNINGSENHET I TRONDHEIM

Norges teknisk naturvitenskapelige universitet

Fakultet for medisin
og helsevitenskap
Institutt for samfunnsmedisin
og sykepleie

Årsmelding 2019

Allmenntedisinsk forskningsenhet
Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie

Postadresse: NTNU, Fakultet for medisin og helsevitenskap
Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie
Postboks 8905, 7491 Trondheim

AFEs ledergruppe: Linn Getz (leder), Linn.getz@ntnu.no,
Bente Prytz Mjølstad og Bjarne Austad

Foto: Anne-Line Bakken (klinikk), NTNUs billedarkiv (bygninger) og privat

Forord

Allmennmedisinsk forskningsenhet (AFE) i Trondheim ble etablert i 2006 med finansiering fra Helsedirektoratet. Tilsvarende enheter ble samtidig etablert i Tromsø, Bergen og Oslo. I Trondheim er AFE organisert som et eksterntfinansiert prosjekt ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie (ISM) under NTNUs Fakultet for medisin og helsevitenskap.

Året 2019 har gitt god avkastning. Våre tilknyttede forskere og stipendiater har publisert, presentert og bidratt på mange ulike arenaer. To AFE-støttede stipendiater har forsvart sine doktograder. Vi har flere pågående Ph.d.- prosjekter med finansiering fra ulike kilder, inkludert Allmennmedisinsk Forskningsfond (AMFF). Flere fastleger er tilknyttet AFE gjennom «såkorn-stipend» fra Allmennmedisinsk Forskningsutvalg (AFU). Spennet i publikasjoner med tilknytning til AFE favnet vidt, fra original- og opinionsartikler i BMJ til studentoppgaver med direkte forankring i enhetens forskningsstrategi.

Ved AFE Trondheim arbeider vi langs to akser; praksisnær empirisk forskning og primærmedisinsk teoriutvikling. Les mer om dette i denne årsmeldingen.

AFE Trondheim deltar i utviklingen av forskningsinfrastrukturen PraksisNett som er et felles prosjekt for de norske allmennmedisinske forskningsmiljøene.

Irene Hetlevik bidro sterkt til etableringen av AFE-ene i 2006 og ledet AFE Trondheim fram til høsten 2019 da hun gikk av med pensjon. Linn Getz overtok da lederansvaret i AFE. Irene fortjener stor takk for sin framsynte og utrettelige innsats for norsk og nordisk allmennmedisin.

Undertegnede står ansvarlig for denne årsmeldingen i samarbeid med Bente Prytz Mjølstad og May Karin Dyrendahl.

Trondheim i mars 2020,

Linn Getz, Forskningsleder ved AFE-Trondheim og Professor ph.d.

Campus Øya med NTNUs Fakultet for medisin og helsevitenskap og St. Olavs hospital

ISM ligger på Campus Øya

Mer informasjon om AFE Trondheim finnes på hjemmesiden:

<https://www.ntnu.no/ism/allmennmedisin>

Innhold

Bakgrunn	5
Ansatte – oversikt	8
Økonomi	9
Vitenskapelige arbeid og fagutvikling, oppsummert	9
Disputaser o.a. faglige høydepunkter	10
Nettverk for forskning og fagutvikling	14
Ph.d. prosjekter	17
Post doc prosjekter	25
Andre/mindre prosjekter	27
AFEs bidrag til prosjekter med annen forankring	35
Søknader om forskningsmidler	43
Felles prosjekter for de fire AFE-ene	48
Internasjonalt samarbeid	49
Verv o.l.	51
TenkeTanken ved AFE Trondheim	53
CRISTIN rapportering 2019	58
Vedlegg	
1. Ansatte og tilknyttede fagpersoner	78
2. Strategidokument for AFE Trondheim (2006)	81

Bakgrunn

Finansiering av AFE – midler via statsbudsjettet

Fra høsten 2006 har de allmenntedisinske forskningsenhetene i Tromsø, Trondheim, Oslo og Bergen fått tildelt midler via statsbudsjettet. De senere år har tildelingsbeløpet ligget konstant på 16,5 mill. kr. per år, fordelt på de fire AFE-ene. I Trondheim er AFE organisert ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie (ISM) under NTNUs Fakultet for medisin og helsevitenskap. Prosjektet får årlig tilsagn om finansiering etter søknad til Helsedirektoratet (Hdir). ISM har arbeidsgiveransvar for personer engasjert eller ansatt ved AFE. Innen ISM er AFE Trondheim lokalisert sammen med ISMs Fagenhet for allmenntedisin og medisinsk etikk. I fagenheten arbeider allmennleger, etikere og helsesosiologer, og en rekke fastleger er tilknyttet som lektorer og praksisveiledere.

AFE Trondheim er en av 14 forskningsgrupper ved ISM. Se gruppene her:

<https://www.ntnu.no/ism/forskning>

Ansatte ved AFE har ikke undervisningsplikt, men vi bidrar til undervisning innenfor egne forskningsfelt, i tillegg til ordinære undervisningsoppgaver i våre ISM-stillinger. Tilsvarende veileder vi også medisinstudenter i Hovedoppgaveprosjekt som passer med AFEs strategi, noe vi opplever som gunstig for rekrutteringen til faget og forskningsfeltet. De fleste forskerne og stipendiatene ved AFE Trondheim har kliniske bistillinger.

Ansatte på basismidler i AFE-ene bidrar til å skaffe tilleggsmidler fra andre kilder til ph.d. stipendiater og andre forskningsprosjekter. Disse midlene kommer fra flere ulike kilder. Her omtales spesielt to kilder som er øremerket for allmenntedisinske forskere, AMFF og AFU.

Allmenntedisinsk forskningsfond (AMFF)

I forbindelse med normaltarriffoverenskomsten etablerte Legeforeningen i juni 2006 et Allmenntedisinsk Forskningsfond (AMFF) med startkapital på 2.2 millioner. Legeforeningen signaliserte på denne måten vilje til å støtte allmenntedisinsk forskning. Fondet lyser ut midler og tildeler i størrelsesorden 7-8 millioner kroner to ganger årlig. Mer informasjon finnes her:

<https://www.legeforeningen.no/om-oss/Styrende-dokumenter/fond-og-legater/allmenntedisinsk-forskningsfond/>

AFE Trondheim hadde i 2019 fire aktive AMFF stipendiater.

Allmenntedisinsk Forskningsutvalg (AFU)

Allmennpraktikerstipend er personlige «såkorn-stipend» av 2-6 måneders varighet, med målsetning å hjelpe allmennleger i gang med større forsknings- og fagutviklingsprosjekt. Mer informasjon finnes her:

<https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/fagmed/norsk-forening-for-allmenntedisin/Styrets-arbeid/underutvalg/afu-allmenntedisinsk-forskningsutvalg/>

AFE Trondheim hadde i 2019 fire aktive AFU stipendiater.

I tilknytning til AFE-ene er det naturlig å nevne Nasjonal Forskerskole i Allmenntmedisin og PraksisNett:

Nasjonal Forskerskole i Allmenntmedisin (NAFALM)

Den nasjonale forskerskolen i allmenntmedisin (NAFALM) er et supplement til den allerede eksisterende ph.d.-utdanningen ved de medisinske fakultetene i Norge. Forskerskolen vil gi forskerutdanning spesielt rettet mot det allmenntmedisinske fagfeltet. Skolen legger sterk vekt på nettverksbygging både for studenter og veiledere. Dette skjer gjennom årlige samlinger, skreddersydde ph.d.-kurs og støtte til utvekslingsopphold ved utenlandske fagmiljø. NAFALM har base ved UiO. Linn Getz er NAFALMs vitenskapelige koordinator i Trondheim. Sammen med Stefan Hjørleifsson i Bergen er hun ansvarlig for NAFALMs ph.d.-kurs Allmenntmedisinsk Kanon. Mer informasjon finnes på side 48 og her:

<https://www.med.uio.no/helsam/forskning/forskerskoler/nafalm/>

PraksisNett

PraksisNett er en forsknings-infrastruktur under utvikling. Den legger til rette for at forskere skal kunne gjennomføre gode og kvalitetssikrede kliniske studier i norsk allmenntpraksis. Alle de fire AFE-ene bidrar. PraksisNett er finansiert av Norges Forskningsråd og koordineres fra Bergen.

Mer informasjon finnes på side 48 og her: <https://www.uib.no/praksisnett>

Egil Fors og Pål Jørgensen var i 2019 Trondheimsmiljøets vitenskapelige koordinatorer i PraksisNett.

AFE Trondheims forskningsstrategi

Siden etableringen i 2006 har AFE Trondheim hatt en todelt strategi for forskningen. Langs den ene aksen arbeider vi med **praksisnær empiri** og langs den andre med **primærmedisinsk teoriutvikling**. Se AFEs strategidokument i Vedlegg 2.

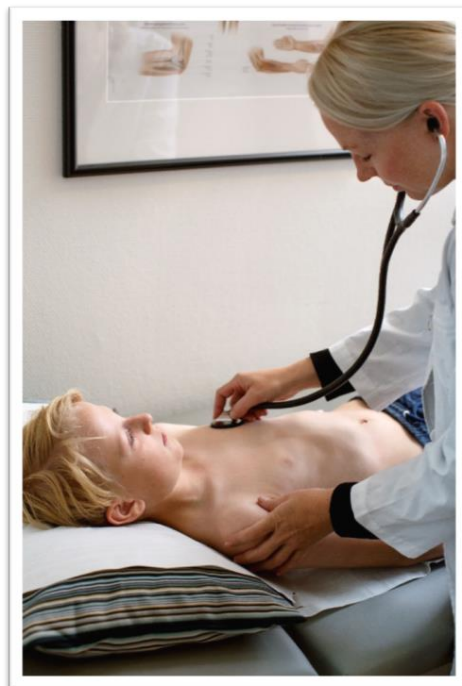
Praksisnær empiri omfatter mange prosjekter, datakilder og metoder. Disse spenner fra bl.a. Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) via surveyundersøkelser blant fastleger til kvalitative studier av enkeltpasienters beretninger. Tema i 2019 har inkludert overvekt og spiseforstyrrelser, både sett fra et allmenntmedisinsk og samfunnsmedisinsk perspektiv – inkludert samspillet mellom gener og miljø. Fastlegers arbeidsforhold, fastlegers oppfølging av pasienter etter hjerneslag, oppfølging av dren ved ørebetennelser hos barn, og flere studier knyttet til aldring og helse inngår også. Retningslinjer for palliasjon i primærsetjenesten og studier av medisinsk uforklart lidelse i form av fibromyalgi kan også nevnes.

Teoriutvikling har stått sentralt i AFE Trondheim siden etableringen i 2006. Fra starten dreide det seg bl.a. om kritisk analyse av risikobegrepet og anvendbarheten av kliniske retningslinjer knyttet til enkeltsykdommer. Dette resulterte blant annet i doktorgradene til Linn Getz (2006) og Halfdan Petursson (2012), senere fulgt av Bjarne Austad (2017).

Dette arbeidet foregikk i synergi med liknende forskning i de andre nordiske landene, koordinert gjennom *Nordic Risk Group* som Irene Hetlevik etablerte i 2003 og som fortsatt har årlige møter. I sammenheng med risikobegrepet har vi også arbeidet med sykdomsbegrepet og fenomenet multimorbiditet, godt eksemplifisert ved doktorgraden til Margret Olafia Tomasdottir (2015). Her utforskes også, teoretisk og empirisk, sammenhenger mellom livserfaringer, vedvarende overbelastning, og sykdom. Temaet følges for tiden opp av AMFF stipendiat Marianne Rønneberg (se prosjekter). Personsentrert medisin var tema for Bente Prytz Mjølstads avhandling i 2015, og systemmedisin/persontilpasset medisin for allmennpraksis var tema for Henrik Vogts avhandling (2017). For tiden ferdigstiller AMFF stipendiat Rune Aakvik Pedersen sin ph.d. med kritisk analyse av retningslinjer for oppfølging etter hjerneslag i lys av fenomenet multimorbiditet. Cheneso Moumakwa arbeider med både empiri og teori knyttet til begrepet «tidlig palliasjon» i primærhelsetjenesten. Narrativ medisin og kompleksitetsteori er andre tema vi har begynt å arbeide med.

Et spesielt teoriutviklingsprosjekt innen AFE er **den interdisiplinære «TenkeTanken»** som ble etablert i 2008 og fortsatt er i jevnlig aktivitet, med Anna Luise Kirkengen som prosjektleder. Det teoretiske arbeidet omfatter en kritisk analyse av de gyldige modeller for å forstå person, kropp og kunnskap i medisinen. Formålet er å bidra til ny kunnskap om samspillet mellom kropp og menneskelige eksistensvilkår og hvordan dette igjen har betydning for sykelighet og arbeidsuførhet. Allmennmedisin er den kliniske referanserammen for arbeidet, men analysen angår medisinen generelt. Referat fra TenkeTankens møter finnes på AFE's hjemmeside der det også er laget et kondensat på engelsk. Presentasjon av deltagerne og aktiviteten i TenkeTanken fra 2008-2019 finnes side 53 og på AFE Trondheims hjemmeside.

<https://www.ntnu.no/ism/tenketanken>

Ansatte

I 2019 har 16 personer i forskergruppen mottatt lønnsmidler fra AFEs basismidler. I tillegg kommer stipendiater med egne forskningsmidler, se tabell nedenfor. En mer detaljert beskrivelse av personene finnes i Vedlegg 1.

AFE basismidler fordelt på årsverk i 2019. *betyr at vedkommende har doktorgrad.

Linn Getz*	50%
Irene Hetlevik*	50% til 1.8.
Gunnhild Å. Vie*	50% fra 1.8.
Bente P Mjølstad*	40%
Bjarne Austad*	10% 1.3 - 31.12
Egil Fors*	20%
Miriam Gustafsson*	20% 1.6 - 31.12
Halfdan Petursson*	20%
Henrik Vogt*	5%
Cecilia Carstedt	10%
Kjerstin E Tevik (*)	10% 1.7 - 31.12
Pål Jørgensen*	10% AFE, 10% Praksisnett
Ingrid Baasland (*)	30% 1.8 - 31.12
Anna L Kirkengen*	20% (pensjonistavtale)
Johann Sigurdsson*	10% (pensjonistavtale)
Imrana Kreso, Adm	50% (30% fra 21.11)

AFE (stipendmidler til phd prosjekter)

Rune Pedersen	AMFF stipend 50%
Anne Fasting	AMFF stipend 50%
Kjerstin Elisabeth Tevik (*)	Extrastiftelsen og AFE
Marianne Rønneberg	AMFF stipend 50%
Cheneso Moumakwa	AMFF stiepn 50%
Ingrid Baasland (*)	Samarbeidsorganet og AFE

I tillegg andre prosjekter bi-veiledet fra AFE, se prosjektoversikt

Mindre prosjekter med egen økonomisk støtte

Kai Brynjar Hagen	AFU
Børge L Nordberg	AFU
Tor Magne Johnsen	AFU
Cecilia Carstedt, i 2019	
overført Elizabeth Kimbell	AFU
Anne Jølle	AFU tildelt 2019, starter januar 2020

Assosierte medlemmer i AFE

Anne-Sofie Helvik, Professor ISM 100%

Ingrid Følling, 100 % forsker, Regionalt senter for fedmeforskning og innovasjon (ObeCe), Kirurgisk Klinikk, St. Olavs Hospital, 20% Forsker II, Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, Nord Universitet. Førsteamanuensis, timebasert undervisningsstilling, IKOM, NTNU.

Margret Olafia Tomasdottir, Lege på Island 80%, spesialist i allmenntmedisin.
Universitetslektor (associate professor) 25%, allmenntmedisin, Islands universitet.

Økonomi

Oppsummert regnskap for AFEs biasistilskudd for 2019. Kilde: Prosjektøkonom Greta Refsdal, ISM.

Regnskap 2019	Summer av Beløp i NOK
[-] Inntekter	- 2 528 319
[-] Andre inntekter	- 3 965 373
Internt kjøp og salg av tjeneste	120 000
Salgsinntekt	-
Tilskudd og overføring	- 4 085 373
[+] Overføring fra BOA	1 437 055
[-] Kostnader	2 568 253
[-] Drift	315 069
Driftskostnad	64 447
Intern driftskostnad	13 499
Kjøp av tjeneste	91 921
Reisekostnad	145 203
[+] Investering	26 750
[+] Lønn	2 781 666
[+] Egenfinansiering BOA	- 555 232
Totalsum	39 934

Vitenskapelig arbeid og fagutvikling - oppsummert

Det var to disputaser knyttet til AFE Trondheim i 2019: Kjerstin Tevik og Ingrid Baasland (se nedenfor).

I Universitetenes database Cristin rapporterte AFE Trondheim følgende for 2019:

- 36 medisinske vitenskapelige publikasjoner
- 3 bokkapitler (2 norske, 1 engelsk)
- 86 faglige foredrag / konferansebidrag
- 37 registrerte mediebidrag (aviser, radio TV)
- 32 annet info-materiale, eks faglige nyhetsoppslag/blogginnlegg

Fullstending liste over Resultatene i Cristin starter på side 58.

I 2019 pågikk en rekke prosjekter i regi av, eller tilnyttet, AFE. Prosjektbeskrivelse er tatt med hvis det er prosjekter ansatte med AFE-lønn har bidratt til. Prosjektene hovedforankring framgår av prosjektbeskrivelsene.

Disputaser og andre faglige høydepunkter

Disputas: Kjerstin Elisabeth Tevik disputerte 4.10.2019 med avhandlingen: "***Alcohol consumption and use of drugs with addiction potential in older adults – a population-based study***". Tittel på prøveforelesningen: "Evidens for alkoholforebygging i primærhelsetjeneste: implikasjoner for behandling og oppfølging av eldre pasienter".

Komité: professor Frans Boch Waldorff, Syddansk Universitet (første opponent), førsteamanuensis II Torgeir Gilje Lid, Universitetet i Stavanger (andre opponent) og postdoktor Melanie Rae Simpson, NTNU. Veiledere: professor Anne-Sofie Helvik (AFE) og professor Arnfinn Seim, NTNU, og professor Geir Selbæk og professor Knut Engedal, Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse. Prosjektet var finansiert av Extrastiftelsen og AFE Trondheim.

Disputas: Ingrid Baasland, disputerte 12.12.19 med avhandlingen: «***CINDERELLA-study; Cervical Intraepithelial Neoplasia – detecting relevant lesions – an evaluation of different links in the Norwegian cervical cancer screening program chain***». Tittel på prøveforelesningen: "Screening for livmorhalskreft i de nordiske landene – hva har man lært, og hvilke utfordringer står programmene overfor?"

Komité: professor Tone Bjørge, Universitetet i Bergen, docent Björn Strander, Regionalt Cancercentrum Väst, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg (andre opponent) og førsteamanuensis Ingrid Volløyhaug, NTNU. Veiledere: Professor Pål Richard Romundstad og førsteamanuensis Gunnhild Åberge Vie (AFE/NTNU), og overlege Bjørn Hagen, St. Olavs Hospital. Prosjektet var finansiert av Samarbeidsorganet og AFE.

To publikasjoner i BMJ

Gunnhild Å. Vie var ankerforfatter på en empirisk originalartikkel om hvordan samspillet mellom gener og miljø påvirker utviklingen av fedme, basert på HUNT-populasjonen (Brandkvist et al. BMJ 2019).

Henrik Vogt var førsteforfatter på en teoretisk «Analysis» artikkel i BMJ om Presisjonsmedisin og overdiagnostikk (Vogt H et al, BMJ 2019).

RESEARCH

OPEN ACCESS

Check for updates

Quantifying the impact of genes on body mass index during the obesity epidemic: longitudinal findings from the HUNT Study

Maria Brandkvist,^{1,2} Johan Håkon Bjørngaard,¹ Rennaug Astri Ødegård,^{2,3,4} Bjørn Olav Åsvold,^{5,6,7} Erik R Sund,^{7,8} Gunnhild Åberge Vie¹

Correspondence to: M Brandkvist maria.brandkvist@ntnu.no (ORCID:0000-0002-3944-7113) Additional material is published online only. To view please visit the journal online. Cite this as: BMJ 2019;366:k0067. https://doi.org/10.1136/bmj.k0067 Accepted: 13 May 2019

ABSTRACT
OBJECTIVES
To study the trajectories of body mass index (BMI) in Norway over five decades and to assess the differential influence of the obesogenic environment on BMI according to genetic predisposition.
DESIGN
Longitudinal study.
SETTING
General population of Nord-Trøndelag County, Norway.
PARTICIPANTS
118 959 people aged 13–80 years who participated in a longitudinal population based health study (Nord-Trøndelag Health Study, HUNT), of whom 67 305 were included in analyses of association between genetic predisposition and BMI.
MAIN OUTCOME MEASURE
BMI.

CONCLUSIONS
This study provides evidence that genetically predisposed people are at greater risk for higher BMI and that genetic predisposition interacts with the obesogenic environment resulting in higher BMI, as observed between the mid-1980s and mid-2000s. Regardless, BMI has increased for both genetically predisposed and non-predisposed people, implying that the environment remains the main contributor.
INTRODUCTION
Obesity has almost tripled worldwide since 1975, yet the origins of the obesity epidemic are still unclear.^{1,3} An altered dietary pattern is the most plausible environmental factor influencing excess energy balance¹; however, a more sedentary lifestyle and possibly changes in the biological environment, such as toxins and microbiota, could also contribute.⁶ Although secular trends can change the prevalence of

thebmj

BMJ 2019;366:e2070 doi: 10.1136/bmj.e2070 (Published 13 September 2019) Page 1 of 4

Check for updates

ANALYSIS

How precision medicine and screening with big data could increase overdiagnosis

Precision medicine based on big data promises to revolutionise disease prevention but increases the challenge of determining which abnormalities will be clinically important, argue **Henrik Vogt and colleagues**

Henrik Vogt postdoctoral fellow^{1,2,3}, Sara Green assistant professor^{4,5}, Claus Thorn Ekstrøm professor⁶, John Brodersen professor⁷

Presentasjoner på kongresser o.l. - utdrag

Kirkengen holdt plenumsforelesninger ved følgende anledninger: Årsmøtet for Dansk selskab for psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi på Rikshospitalet København; Toppmøte 2019 ved Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse i Oslo; Nasjonal konferanse i kreftrehabilitering (KREFTREHAB) i Stavanger; CauseHealth Conference i London; Trygghetsuke 2019 i Sarpsborg Kommune; ACE-konferens ved Institutet för hälsa och välfärd, Helsinki; 3rd Nordic Network Seminar on Consequences of Childhood Sexual Abuse, National Institute for Health and Welfare, Helsinki; Trygghetsuke 2019 i Skjedsmo Kommune; Årsmøte 2019 for Adopterte, Hønefoss.

Blant Getz' bidrag i 2019 kan nevnes plenumsforedraget *Multimorbiditet i primærhelsetjensten* ved Norsk Smerteforenings fagkonferanse i januar, plenumsforedraget *Biologi, biografi og allostatisk belastning - et språk for å beskrive tilpasninger, mestring og prisen for overlevelse* ved Schizofrenidagene i Stavanger, og prisvinnerforedraget i forbindelse med at hun mottok Nidarosprisen 2019 i oktober.

For øvrig har Getz forelest i en rekke ulike fora, på Grunnkurs A i Allmenntilleggsmedisin på Oppdal og i Trondheim, samt TenkeTankens emnekurs *Helhetlig helseforetaksåelse – god allmenntilleggsmedisin* ved Nidaroskongressen 2019.

Anne-Sofie Helvik publiserte og formidlet mye innen temaet aldring og helse

Livserfaringer og biologi
– et akademisk puslespill med stadig flere brikker

Linn Getz, lege og professor i medisinske atferdsfag
Inst. for samfunnsmedisin og sykepleie, NTNU
Allmenntmedisinsk forskningsenhet (AFE)
linn.getz@ntnu.no

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

15

Linn Getz holdt en rekke foredrag knyttet til temaet «Livserfaringer og biologi»

Vogt holdt flere store foredrag, inkludert plenum om Personalized medicine screening 2.0 and overdiagnosis på Store Praksisdag i København og den Nationella Primärvårdskonferensen i Sverige.

Helvik har bidratt internasjonalt gjennom konferansene European Region of the International Association of Gerontology and Geriatrics (IAGG) and Gerontological Society of America (GSA) Annual Scientific Meeting. Nasjonalt har *Helvik* bidratt på landskonferansen i alderspsykiatri og Omsorgskonferansen i Trøndelag.

Gustafsson presenterte abstrakt om BEDre prosjektet på Regional forskningskonferanse i Kristiansund i oktober 2019 og hadde sammen med psykologspesialist Jan Egil Hopsø en presentasjon av BEDre prosjektet på Nidaroskongressen 24. oktober. *Gustafsson* var invitert av 1,6 millionerklubben, Norge til å holde forelesning om spiseforstyrrelser den 5. november og av Rådgivning for spiseforstyrrelser (ROS) til å holde et innlegg om overspisingslidelser på temakveld for allmennheten den 6. november 2019.

Fasting holdt to foredrag på Januarseminaret for praksislærerne ved UiO, «Fastlegers erfaring og rolleforståelse ved palliasjon», og «Palliativ plan Møre og Romsdal».

Pedersen holdt foredrag på regional brukerkonferanse i regi av Helse Midt-Norge 12.11.19 med tittelen: «Oppfølging av pasienter med hjerneslag i allmennpraksis».

Mjølstad har undervist ved Allmenntmedisinsk grunnkurs A på Oppdal og Nidaros, på grunnkurs D på Oppdal, samt arrangert Forskningsdagen på Nidaroskongressen 2019. Deltok i to workshops ved Nordic congress of general practice i Aalborg med tema fedme og multimorbiditet. Foredrag på Litteraturhuset i Trondheim om Fastlegen som vokter av barns normalitet. Hun har også skrevet flere faglige blogg-innlegg og andre media-saker.

FASTLEGEN SOM VOKTER AV NORMALITET HOS BARN

Vi lever i en diagnoseorientert tid hvor det finnes medisinske merkelapper for flere og flere typer atferd og plager. Diagnoser hos barn kan virke mot sin hensikt og bidrar til sykliggjøring av normal variasjon, eller som blikk-avledere for alvorlig omsorgssvikt. Allmenntid medisin som fag har i mange år vært opptatt av normalitetsbegrepet, og grenseoppgangen mellom sykliggjøring av normal variasjon og nytten ved å finne de som har økt risiko for sykdom. Kan fastlegen spille en større rolle når det gjelder å vokte normaliteten hos barn?

Bente Prytz Mjølstad er spesialist og førsteamanuensis i allmenntid medisin ved NTNU. Hun har erfaring som fastlege og helsestasjonslege, og jobber nå deltid som fastlege i Malvik kommune, i tillegg til universitetsstillingen. På NTNU underviser hun legestudenter i kommunikasjon, allmenntid medisin og helseskader av vold- og krenkelseserfaringer. Hun disputerte i 2015 med avhandlingen «Knowing patients as persons» om person-sentrert medisin. Øvrige forsknings-

TIDSPUNKT

26. september 2019
KL. 19:00 - 20:30

STED

Kulturtorget, Trondheim
folkebibliotek
Kongens gate 2, Trondheim, Norge

DELTAKERE

Bente Prytz Mjølstad

KJØP BILLETT

*Bente Mjølstad fremmet debatt om det vanskelige normalitetsbegrepet
– sett fra allmennlegens perspektiv*

Priser

Rune Aakvik Pedersen ble i oktober 2019 tildelt Helse Midt-Norges forskningspris under Helse Midt-Norges forskningskonferanse i Kristiansund «for forskning som bidrar til kunnskap for bedre samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten i behandling og oppfølging for pasienter som har gjennomgått hjerneslag.» Prisen består av diplom og 150 000 kr.

Linn Getz ble i oktober 2019 tildelt Nidarosprisen som «deles ut til en allmenntid medisiner som har gjort en fremragende innsats for utviklingen av faget, særlig når det gjelder utdanning, informasjon og fagutvikling innen allmenntid medisinen». Prisen besto av diplom og et kunstfotografi.

Nettverk for forskning og fagutvikling

Nordic Federation of General Practice (NFGP)

Johann A Sigurdsson som er tilknyttet AFE Trondheim har siden 2018 ledet NFGP.

https://www.nfgp.org/flx/nfgp/about_nfgp/

“The Federation was established in 2005. It owns and runs the Scandinavian Journal of Primary Health Care, NFGP is also responsible for the biannual Nordic Congresses of General Practice (NCCP). NFGP has recently expanded its activities, within the general mission to promote general practice. Accordingly, the chair of NFGP has led a working group within Wonca Europe on „Overdiagnosis and actions to be taken“, later endorsed and accepted as a position paper by the Council of Wonca Europe. Furthermore, the chair has been advocating the harm of overdiagnosis and “too much medicine” at the Wonca Europe congress in Krakow in May 2018, at the Preventing Overdiagnosis congress in Copenhagen in August 2018, and at the Wonca World congress in Seoul. NFGP arranges together with host colleges biannual Leader seminars. Last time held in Helsingör in August 2018, arranged by DSAM and NFGP.

At present NFGP is working on Specialist training in General Practice in the Nordic countries and at Core values, principles and purposes among GPs in the Nordic countries. Furthermore, NFGP is involved in the organization of the upcoming Nordic Congress of General Practice to be held June 2021 in Stavanger, Norway.”

Nasjonalt forskningsnettverk «Palliasjon i primærhelsetjenesten»

Styret for Allmenntmedisinsk forskningsfond (AMFF) vedtok 15.mai 2018 å bevilge midler for å stimulere til utveksling/ samarbeid mellom forskningsprosjekter som har palliasjon/livets slutfase som tema. Stipendiat Anne Fasting ved AFE Trondheim påtok seg å ta initiativ til å danne et slikt forskningsnettverk. AFE Trondheim var vertskap for et oppstartsseminar for forskningsnettverket i desember 2018, med stipendiater og forskere som forsker på tema relatert til uhelbredelig sykdom og livets slutfase i primærhelsetjenesten var tilstede. Siden har nettverket gjennomført ytterligere to møter. Formålet med nettverket er å skaffe oversikt over de ulike prosjektene, dele erfaringer, gi innspill, og eventuelt identifisere nye og viktige forskningsspørsmål. Nettverket har per i dag 15 faste deltagere som inkluderer både ph.d.-kandidater og seniorer. Medlemmene kommer fra ulike deler av landet og har ulik fagkompetanse. Fjerde samling er planlagt 16. og 17. mars 2020. Nettverket har egen nettside

https://www.ntnu.no/ism/palliasjon_primaerhelse

Møte i Nasjonalt nettverk for forskning på palliasjon i primærhelsetjenesten

Tankesmia «BlikkPåBarn»

Tankesmia BlikkPåBarn ble opprettet i 2018 og hadde sitt første møte 16. april. Grappa har medlemmer med ulike fagbakgrunn; allmennmedisin, sosialpediatri, jordmor, helsesøster, helsevitenskap, sosialt arbeid, psykologi, sosiologi, pedagogikk og antropologi. Tankesmias medlemmer kommer fra flere fakultet ved NTNU, Trondheim kommune, St.Olavs hospitals Barneklinnikk, Sintef Helse og Dronning Mauds minnes høgskole. Tankesmia har sin forankring i Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie (ISM), som er det instituttet på Fakultet for medisin og helsevitenskap som tilbyr utdanninger som både er direkte rettet mot barn, unge og deres familier, og har barn og unge som målgruppe gjennom sine fordypninger. Leder er Borgunn Ytterhus, ISM, og fra AFE Trondheim deltar Linn Getz, Bjarne Austad og Bente Prytz Mjølstad.

Grappa har egen nettside: <https://www.ntnu.no/web/ism/tankesmia-blikk-pa-barn>

NTNU Studier Studentliv ▼ Forskning ▼ Kalender Om NTNU ▼

› Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie / Forskning / Tankesmia Blikk på Barn

INSTITUTT FOR SAMFUNNSMEDISIN OG SYKEPLEIE

Blikk på Barn - en tverrfaglig tankesmie

Foto: Mariana Bryk/NTNU

Tankesmias mål

- Å drive kunnskapsutvikling om barn og unges oppvekst, liv og helse
- Å konsolidere fagkompetansen i Midt-Norge rundt barn og unges oppvekst, liv og helse
- Å utvikle gode opplæringstilbud og samordne disse overfor profesjoner som skal arbeide med barn og unge og deres familier innenfor helse- og velferdssektorene
- Å bidra inn i det offentlige ordskifte der ansatte som er med i tenketanken utgjør en naturlig stemme på bakgrunn av sin kompetanse
- Å utgjøre et møtepunkt i Midt-Norge for fagfolk på ulike nivå som ønsker å bidra med kunnskap og/eller erfaring

Hjemmesiden til tankesmia Blikk på Barn

TenkeTanken ved AFE Trondheim

Som nevnt tidligere er Tenketanken ved AFE Trondheim et spesielt teoriutviklingsprosjekt, etablert i 2008 og fortsatt i jevnlig aktivitet, med Anna Luise Kirkengen som prosjektleder. Presentasjon av deltagerne og aktiviteten i TenkeTanken fra 2008-2019 er dokumentert på AFE Trondheims hjemmeside

<https://www.ntnu.no/ism/tenketanken>

En fullstendig og kronologisk oversikt over TenkeTankens virksomhet, ideutvikling, publisering og formidling 2008-2019 finnes her (man kan også gå inn via AFEs hjemmeside).

https://www.ntnu.no/documents/10297/701051309/AFE_TenkeTankens+ideer+og+bidrag+2008-2019.pdf/9c940db6-bca8-6b28-386d-4166b4428404?t=1585650727610

TenkeTankens arbeid i 2019 omtales på side 53.

Phd -prosjekter

Bruk av alkohol og vanedannende medikamenter hos eldre (Consumption of alcohol and use of drugs with addiction potential in older adults - a population based study)

Prosjektperiode. 01.08.2015 – 04.10.2019 (100 %)

Økonomi: Lønnsmidler er 100 % finansiert av Extrastiftelsen. Finansiert med lønnsmidler fra AFE i 2 måneder (november og desember 2018). I 2019 finansiert med 90 % lønnsmidler fra Nasjonal kompetansetjeneste i Aldring og Helse og 10 % lønnsmidler fra AFE.

Norske helsemyndigheter har uttrykt bekymring for økende bruk av alkohol og vanedannende medikamenter blant eldre i Norge. Det finnes lite kunnskap om bruk av alkohol og slike legemidler, og om risikofaktorer for og helsekonsekvenser av slik bruk og misbruk. Hovedformålet med prosjektet er å studere a) forekomst og grad av alkoholkonsum og foreskrivning av vanedannende medikamenter (benzodiazepiner, z-hypnotika og opioider), og både bruk av alkohol og foreskrivning av vanedannende medikamenter, b) risikofaktorer for senere (10 år) bruk av alkohol, foreskrivning av vanedannende medikamenter, og både bruk av alkohol og foreskrivning av vanedannende medikamenter og c) om 5 års dødelighet er assosiert med alkoholbruk, foreskrivning av vanedannende medikamenter og/eller begge.

Data fra to store populasjonsbaserte studier i Nord-Trøndelag (HUNT2 og HUNT3) blir koblet sammen med data fra Reseptregisteret og Dødsårsaksregisteret. Spørsmål angende bruk av alkohol i HUNT3 er sentralt. Informasjon om foreskriving av legemidler fra Reseptregisteret benyttes. Deltakerne er hjemmeboende som deltok i HUNT2/3 og utgjør henholdsvis ca. 11,000 og 13,000 personer som er fylt 65 år eller mer i HUNT3.

Publiseringer:

Artikkel 1 med tittelen “*Use of alcohol and drugs with addiction potential among older women and men in a population-based study. The Nord-Trøndelag Health Study 2006-2008 (HUNT3)*” ble publisert i PLOS ONE 8. September 2017.

Artikkel 2 med tittelen “*Factors associated with alcohol consumption and prescribed drugs with addiction potential among older women and men – The Nord-Trøndelag Health Study (HUNT2 and HUNT3), Norway, a population-based longitudinal study*” ble publisert i BMC Geriatrics april 2019.

Artikkel 3 med tittelen “*Mortality in older adults with frequent alcohol consumption and use of drugs with addiction potential – The Nord Trøndelag Health Study 2006-2008 (HUNT3), Norway, a population- based study*” ble publisert i PLOS ONE april 2019.

Personer som har deltatt i prosjektet:

Stipendiat: Kjerstin Tevik (AFE)

Hovedveileder: Anne-Sofie Helvik (AFE)

Biveileder: Geir Selbæk (Sykehuset Vestfold)
Biveileder: Knut Engedal (Sykehuset Vestfold)
Biveileder: Arnfinn Seim (ISM)

Oppfølging av pasienter med hjerneslag i allmennpraksis

Prosjektperiode: 01.09.2013- 31.08.2020

Økonomi: Lønnsmidler fra Allmenmedisinsk forskningsfond (AMFF) og AFE.

Hjerneslag er en hyppig forekommende lidelse med omfattende personlige og samfunnsmessige konsekvenser. I den vestlige verden regnes hjerneslag som den tredje største årsak til død. I Norge rammes om lag 15000 personer av hjerneslag årlig. Grunnet demografiske endringer ventes antallet pasienter å vokse i de kommende år, og det er anslått en 50 % økning de neste 20 år. I løpet av de første 5 årene etter første gangs hjerneslag vil 30 % av en ellers uselektert populasjon oppleve recidivslag, en slagrisiko 9 ganger høyere enn normalbefolkningen. Risikofaktorer for nye cerebrovaskulære hendelser er vel kjent og det ble i april 2010 utgitt en nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag. Det er ikke kjent hvorvidt pasienter som har hatt hjerneslag følges opp i allmennpraksis i henhold til retningslinjen.

Med dette prosjektet ønsker vi å undersøke hvordan pasienter med gjennomgått hjerneslag følges opp i primærhelsetjenesten. Det skal gi kunnskap om i hvilken grad slagpasientene følges opp i allmennpraksis, om Nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag følges, og i hvilken grad man når behandlingsmål som anbefalt i retningslinjen. Prosjektet skal også belyse hvilken betydning multimorbiditet, definert som 2 eller flere kroniske eller langvarige sykdomstilstander, kan ha for oppfølgingen. For å undersøke dette identifiserer vi personer utskrevet med hjerneslagdiagnose fra sykehusene i Molde og Kristiansund i 2011 og 2012. I følgende delstudier undersøker vi:

- 1) I hvilken grad pasienter som har hatt hjerneslag blir fulgt opp i allmennpraksis og om pasientene oppnår de behandlingsmål som anbefales i nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag. Design: prospektiv kohortstudie.
- 2) Om og hvordan sykehusepikriser brukes som implementeringsverktøy for retningslinjen, om epikrisene formidler kunnskap relevant for oppfølgingen i allmennpraksis og om epikrisene legger til rette for samarbeid innad i helsetjenesten. Design: Diskursanalyse.
- 3) Omfanget av multimorbiditet blant pasienter med gjennomgått hjerneslag med formål å etablere et empirisk grunnlag for å vurdere betydningen av multimorbiditet i oppfølgingen av pasienter som har gjennomgått hjerneslag. Design: Tverrsnittstudie.

Personer som deltar i prosjektet:

Stipendiat: Rune Aakvik Pedersen (Allmenmedisinsk forskningsenhet (AFE), Institutt for samfunnsmedisin (ISM), NTNU)

Hovedveileder: Irene Hetlevik (AFE) / ISM, NTNU

Biveileder: Halfdan Petursson (AFE) / ISM, NTNU

Biveileder: Henriette Thune, Universitetet i Stavanger

A Norwegian study of GPs role in palliative care; map versus terrain

Prosjektperiode: 01.01.2017 – 31.12.2022 (50%)

Økonomi: Midler fra Allmenntmedisinsk forskningsfond (AMFF) og AFE.

Det overordnede formålet med prosjektet er å få innsikt og kunnskap om fastlegers rolleforståelse, oppfatninger og erfaringer med palliasjonsfeltet i primærhelsetjenesten.

Prosjektet skal også belyse hvordan fastleger forholder seg til retningslinjen for palliasjon.

Bakgrunn: Lindrende behandling av pasienter i livets slutfase representerer utfordringer både når det gjelder å sikre tilstrekkelig kompetanse hos helsepersonell og gode rutiner for samhandling. Det er et mål at pasienter med behov for palliativ behandling skal få oppholde seg der de selv ønsker. Mange ønsker å være hjemme så lenge som mulig, og hvis mulig også dø der. Det er dårlig samsvar mellom pasienters ønske og faktiske forhold. Fastlegen betraktes som en viktig aktør i det palliative forløpet og litteraturen understøtter at det er nyttig og nødvendig at fastlegen har denne sentrale rollen. Dette reflekteres i den nasjonale retningslinjen for palliasjon. Her beskrives fastlegens rolle og et kompetansekrav for aktørene, men det foreligger lite kunnskap om implementering og etterlevelse av denne. Flere studier har dog vist at implementering av retningslinjer generelt er vanskelig i primærhelsetjenesten. Lite kontakt mellom palliative pasienter og fastleger er påpekt en rekke ganger og i en fersk evaluering av tjenestetilbudet for alvorlig syke og døende fra SINTEF, etterlyses fastlegen som aktør i det palliative forløpet. Det er altså diskrepans mellom observert fastlegerolle og det som er ønskelig i forhold til palliativt arbeid.

Materiale og metode: Prosjektet består av to delstudier. I studie 1 belyses fastlegers opplevde kompetanse og erfaringer fra palliasjon i praksis ut fra en spørreskjemaundersøkelse som tester kunnskap om enkelte elementer i retningslinjen, og undersøker graden av erfaring innen palliasjon. Dette sier noe om implementering av retningslinjen, og noe om fastlegens rolle i praksis blant en større del av fastlegene innenfor en region med flere lokalsykehus (Møre og Romsdal). Basert på de mest relevante resultatene fra denne undersøkelsen skal det med utgangspunkt i en kvalitativ tilnærming gjøres en utdypende studie (studie 2), med fokusgruppeintervjuer av fastleger. Hensikten er å få dybdekunnskap om fastlegers erfaring med palliasjon, fastlegens rolle i palliativt arbeid og fastlegenes erfaringer med -, og synspunkter på-, retningslinjen for palliasjon.

Personer som deltar i prosjektet:

Stipendiat: Anne Fasting (Allmenntmedisinsk forskningsenhet (AFE), Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie (ISM) NTNU)

Hovedveileder: Bente Prytz Mjølstad (AFE, ISM, NTNU)

Biveileder(e): Irene Hetlevik (AFE, ISM; NTNU)

Life experiences and health – a professional concern? A study from Norwegian general practice

Prosjektperiode: 01.02.18 - 02.08.24 (50%)

Økonomi: Midler fra Allmenntmedisinsk forskningsfond (AMFF) og AFE

Bakgrunn: Å lytte til pasienten har alltid vært en viktig del av medisinen. For at klinikerer skal kunne jobbe effektivt, er det viktig å innhente en grundig anamnese/sykehistorie som både fokuserer på biomedisinsk informasjon og vektlegger pasientens opplevelse av situasjonen. For dette formålet er det utviklet en pasientsentrert metode for det kliniske intervjuet. Som kliniker møter jeg ofte pasienter med smertefulle og dramatiske livserfaringer som åpenbart påvirker deres helse. Fastleger som treffer sine pasienter over tid, er i en unik posisjon til å kunne observere og utforske hvordan pasienters liv og helse påvirker hverandre.

Formål: Formålet med denne studien er å undersøke betydningen av livshistorier (narrativer) og deres innvirkning på helsa i allmennpraksis; både fra allmennlegenes og pasientenes perspektiv.

Materiale og metode:

Delstudie 1: Fokusgruppestudie. I 2016/2017 gjennomførte vi tre fokusgruppeintervjuer blant NTNU-tilknyttede fastleger. I intervjuene hadde vi fokus på hvordan fastlegene generelt får tilgang til pasienters livshistorier, hvilke historier fastlegene anså som særlig medisinsk relevante og i hvilken grad fastlegene diskuterte sammenhengene mellom livshistorier/erfaringer og helse i forbindelse med veiledning av yngre kolleger/studenter. Fokusgruppeintervjuene blant NTNU-tilknyttede praksislærere er transkribert og analysert og vil danne grunnlaget for en artikkel med den preliminnære tittelen «Adverse life experiences and health – a professional concern for GPs. A qualitative study from Norwegian General Practice».

Delstudie 2: Fokusgruppestudie. Her vil vi gjennomføre nye analyser av fokusgruppeintervjuene som vi utførte blant NTNU-tilknyttede fastleger og i tillegg ta med analyse av et fjerde fokusgruppeintervju som ble utført blant en gruppe danske allmennleger med spesiell interesse for humanistisk medisin. I analysene vil vi fokusere på allmennlegers ulike tilnærminger til pasientenes historier om vonde livserfaringer. De nevnte analysene vil vi bruke til å skrive en artikkel med foreløpig tittel «: GPs` work with patients` adverse life experiences. A qualitative study of various professional discourses.»

Delstudie 3: Autobiografistudien. I denne studien vil vi undersøke hvilke livshistorier pasientene selv synes det er relevant å dele med sine fastleger dersom de blir invitert til å skrive et brev til fastlegen (autobiografi i allmennpraksis).

Personer som deltar i prosjektet:
Stipendiat: Marianne Rønneberg (AFE)
Hovedveileder: Linn Getz (AFE)
Biveileder: Bente Prytz Mjølstad (AFE)

The general practitioner's role in early palliative care. Trajectory, experiences and future models

Prosjektperiode: 01.09.2018 – 01.09.24, (50 %)

Økonomi: Midler fra Allmenntidningsforskningssjond (AMFF)

Patients diagnosed with serious, life-limiting illness might benefit from proactive, palliative care (hereafter-called *early palliative care*) in order to mitigate the burden of symptoms as the end-of-life is approaching. Early involvement of General Practitioners (GPs) in the palliative trajectory has been shown to increase the possibilities for patients to stay home and avoid hospitalization as their health deteriorates. This might redirect health service resources from hospital admissions to support a calmer terminal phase with more quality of life for the patient and next-of-kin. GPs are well positioned to evaluate not only the need for conventional medical treatment, but also what is typically referred to in vague terms; "holistic care," "pain and other things" and patients' "multidimensional needs". The optimal time to institute early palliative care can be tailored to the patient's personal situation as well as the expected development of the illness. In contrast to the above-described scenario, palliative care is currently most often instituted only at the final stages of life, provided by other (often hospital-based) specialists. This leaves an unclear and potentially disempowered role for the GP. From an ideological point of view, it seems obvious that a GP should not let go of a patient as the person's life is approaching the end. Before GPs are urged to take on more responsibility in relation to palliative care, however, the situation and possibilities need to be explored, both from the GPs and from patient perspective. The aim of this Ph.d. project is to gain such knowledge.

Personer som deltar i prosjektet:

Stipendiat: Cheneso Moumakwas (AFE)

Hovedveileder: Linn Getz (AFE)

Biveileder: Bente P. Mjølstad (AFE)

Biveileder: registerstudie: Aslak Steinsbekk (ISM)

Taus Tids Tale (TTT). Tjenesteutforming og forebygging av helseskader og mangel på mening i hverdagen hos sårbare unge voksne, agency-utvikling og relasjonskompetanse

Prosjektperiode: 01.09. 2019 – 01.09.2022 (100%)

Økonomi: Midler fra NTNU-Trondheim Universitetskommune.

Unge voksne med flyktningebakgrunn havner i medias søkelys når noe styrer galt av sted. De er slik sett veldig synlige. Adresseavisens «Ukeadressa-bilaget» 8. des 2018 var viet enslige, mindreårige flytninger. Reportasjen peker på at de fleste klarer seg relativt bra, men anslagsvis en tredjedel sliter med søvnevansker og psykiske plager i tillegg til det unge mennesker generelt kan streve med. Imidlertid får vi vite at psykologhjelp oppleves stigmatiserende, de unge skriver seg ut av

spesialisthelsetjenesten, men etterspør samtidig tilgang til lege-hjelp når de føler seg i dårlig form. Vi vil i vår studie ta opp det spørsmålet, reise spørsmål om hvordan tjenester utformes og ønskes utformet, samt utforske informasjonsutvekslingen og relasjonskompetansen mellom kommunale etater og hvordan denne oppleves av de involverte parter. Målet med dette prosjektet er å bidra til forskningsbasert tjenesteutforming til, og forebygging av helseskader og mangel på mening hos, unge voksne med flyktningebakgrunn som har ankommet Norge uten foresatte/foreldre og som er bosatt.

Personer som deltar:

Stipendiat: Gjetrud Moe, 100 %

Hovedveileder: Borgunn Ytterhus, professor (ISM)

Biveiledere: Linn Getz, professor; Bente P Mjølstad, fastlege/førsteamanuensis (AFE)

Øvrige: Betty Pettersen, førsteamanuensis/kommuneoverlege og Reza Monajemi, rådmannens stab, Trondheim kommune, vil bidra inn i prosjektet som døråpner og rådgiver.

Er kognitiv atferdsterapi god behandling av kronisk utmattelsessyndrom?

Prosjektperiode: 2011 planlegging. Utførelse 15.09.2012–15.09.2015 (100 %), men prosjektet har blitt meget forsinket pga. stipendiatens sykdom. Det er foretatt midtveisevaluering. Antatt disputas vår 2021.

Økonomi: Finansiert av Samarbeidsorganet mellom Helse Midt-Norge RHF og NTNU, men pga. sykdom har stipendiaten ikke lengre lønns- og driftsmidler. Hun har brukt 5 år av i alt 6 år.

Helsedirektoratet etterlyste dokumentasjon på behandling av kronisk utmattelsessyndrom CFS/ME. Nasjonal kompetansetjeneste for sammensatte symptomlidelser (NKSL) vil med denne studien bidra til viten om kognitiv atferdsterapi (CBT) er effektiv behandling ved CFS/ME. Selv om standard, individuell CBT er den best dokumenterte behandlingsmetoden sammen med gradert treningsbehandling, er det ikke konsensus om dette verken nasjonalt eller internasjonalt, på grunn av få randomiserte studier, varierende kvalitet og moderat evidens. Derfor er vårt mål å teste effekten av individuell standard CBT, i en randomisert, kontrollert studie med 1-års follow up. Vår andre målsetning vil være å teste ut effekten av en nyutviklet og kortere individuell CBT. Hvis det viser seg at den kortere er like bra, eller bedre enn standard CBT vil den derfor være en like god og mer kostnadseffektiv behandling. Pasientene med uspesifikk utmattelse vil først gjennomgå en grundig tverrfaglig utredning ved Avdeling for smerte og sammensatte symptomlidelser (ASSL), St Olavs Hospital, for å diagnostisere CFS/ME og kategorisere andre utmattelsestilstander. Pasienter med CFS/ME vil deretter få tilbud om behandling i vårt prosjekt med randomisering til henholdsvis kort og standard individuell kognitiv atferdsterapi samt kontrollgruppe. Hovedutfallsmål er fysisk funksjon, helserelatert livskvalitet, og utmattelse. Artikkel 1 er publisert i et nivå 2 tidsskrift: *Rasouli O, Gotaas ME, Stensdotter AK, Skovlund E, Landrø NI, Dåstøl P, Fors EA. Neuropsychological dysfunction in chronic fatigue*

syndrome and the relation between objective and subjective findings. Neuropsychology. 2019 Jul;33(5):658-669. Artikkel 2 er submittert og under 2.gangs review. Artikkel 3 er under arbeid.

Personer som deltar i prosjektet:

Stipendiat: Merethe O Eide Gotaas

Hovedveileder: Egil A Fors (AFE)

Biveileder: Tore Charles Stiles (Psykologisk institutt, NTNU)

Biveileder: Petter Christian Borchgrevink (Avdeling for smerte og sammensatte symptomlidelser, St. Olavs Hospital HF).

Prosjektgruppemedlemmer: Trudie Chalder (Kings College, London, UK).

Nils Inge Landrø nevropsykolog (UiO), Johan Håkon Bjørngård (ISM, NTNU).

Hjelperelasjonens betydning i arbeid med mennesker med rusproblemer. En kvalitativ studie av potensialet i hjelperelasjonen

Prosjektperiode: 01.01.2013 – 31.12.2019 (100 % stipendiat, 50 % fra 01.01. – 30.06.2018).

Økonomi: (2013-2016) Midler fra ExtraStiftelsen (Helse- og Rehabilitering) og Samarbeidsorganet mellom Helse Midt-Norge RHF og NTNU.

Mye av dagens behandlingsforskning retter seg mot å studere effekten av selve behandlingen utfra en epistemologisk idé om at det foreligger en stabil forbindelse mellom metode og virkning. Dette skjer til tross for at forskingen gjennom mange tiår på psykologiske og sosiale behandlingsmetoder har påvist at en slik stabil forbindelse ikke eksisterer; at virkningspotensialet i behandling ikke kan løsrives fra relasjonelle og kontekstuelle forutsetninger.

I de siste tiårene har rusfeltet gjennomgått store endringer og en dreining mot en medisinsk/diagnostisk tilnærming til misbruksproblemet. Flere rusavhengige enn noen gang er i behandling og bruken av korttidsorienterte behandlingsmetoder øker, samtidig som kravene til effektivitet og rapportering blir stadig høyere. Kunnskapen om den avgjørende betydningen et godt og langvarig hjelpeforhold kan ha for å bli frigjort fra sine misbruksproblemer, synes å ha kommet mer i bakgrunnen.

Målsetting:

Prosjektet tar utgangspunkt i perspektivet og beskrivelsene til mennesker som har fått langvarig hjelp til å leve vanlige rus- og medikamentfrie liv. En undersøker den enkeltes subjektive erfaring med behandlingsmetoden, konteksten og relasjonen. Målet er å beskrive og analysere hvordan de oppfatter positive endringer gjennom hjelperelasjonens bidrag. Problemstillinger: - Hvilke aspekter ved hjelperelasjonen har betydning i arbeidet med mennesker som søker hjelp for sitt rusmiddelmisbruk? - Hvordan har den enkelte erfart forholdet til hjelperen som nyttig for å kunne bli i stand til å leve et rusfritt liv etter behandling?

Metode og gjennomføring:

Prosjektets funn bygger på et større upublisert intervjumateriale fra 1989-90 og bestående av ca. 1000 sider dybdeintervju av 16 unge mennesker som har fått hjelp ved to norske behandlingsinstitusjoner, Tyrilistiftelsen og Selbukollektivet. 24 år etter er det i prosjektet foretatt gjenintervju med 7 disse personene. Funn fra første analyserunde ble lagt fram for evaluering i gjenintervjuene, og det gjøres en sammenfattende tematisk analyse av de to empiriske delene. Det brukes en kvalitativ, fenomenologisk tilnærming.

Foreløpige funn og betydningen av dem:

Tema som peker seg ut: - Hjelperens evne og opptatthet av å forstå den andre og betingelsesløst ta den andres perspektiv. Dette handler først og fremst om anerkjennelse og validering av den andre (bekreftelse både av personen og det som foreligger her og nå), likeså handler det om hjelperens ydmykhet og engasjement. Hjelperen må ha kunnskap om tidlige erfaringers betydning slik at en kan forstå misbrukets mening. Når en anerkjenner den andres perspektiv som deres sannhet, vil en også kunne ivareta den den hjelpetrengendes behov for å være agent i eget liv. - Forplikte seg og ta ansvaret for relasjonen. - Gjenkjenne og kommunisere følelser; at hjelperen kan knytte til noe i en selv som kjenner og vet om de følelsene. - En helende behandling synes i liten grad å handle om behandlingsmetode, men i desto større grad om relasjon, kontakt og tilknytning mellom den som skal gi og motta hjelp.

Prosjektresultatene har relevans for behandlingspraksis innen rusfeltet, men også for hjelpearbeid i andre mellommenneskelige sammenhenger, hos allmennlegen, på sosialkontoret, osv. De har relevans for forskningsfeltet og den forskningen som er rettet mot behandling, relasjoner og kommunikasjon. I en større sammenheng bidrar prosjektet til å gyldiggjøre erfaringskunnskap.

Prosjektgjennomføring v/Allmenntilleggsmedisinsk forskningsenhet (AFE), Institutt for samfunnsmedisin (ISM), NTNU; i samarbeid med Borgestadklinikken, Blå Kors Sør

Personer i prosjektet:

Ph.d. stipendiat: John-Tore Eid (AFE)

Hovedveileder: Irene Hetlevik (AFE)

Biveileder: Tor-Johan Ekeland, professor i sosialpsykologi, Høgskolen i Volda

Biveileder: Frid Hansen, psykologspesialist, fagsjef ved Borgestadklinikken, Blå Kors Sør.

Samarbeidspartnere:

Arvid Lone, Barnevernspedagog, Førstelektor, Universitetet i Stavanger. Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Institutt for sosialfag (UiS), Faglig veileder for Hiimsmoenkollektivet. Bjørn Roar Angvik, Spesialist i klinisk psykologi, St.Olavs Hospital, Nidaros DPS, Fosen- Teamet. Turid Kavli, Spesialist i klinisk psykologi, Betania Malvik. Olina Kollbotn, Ph.d. i sosialt arbeid. Førsteamanuensis ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, Avdeling for samfunnsfag. Astrid Helene Skatvedt, Ph.d. i sosiologi. Førsteamanuensis ved Universitetet i Agder, Fakultet for samfunnsvitenskap, Institutt for sosiologi og sosialt arbeid.

Av ulike grunner er prosjektet svært forsinket.

Post-doc prosjekter

Cardiovascular risk estimation in a general Norwegian population: modelling analyses based on the HUNT Study

Prosjektperiode: 1.4.12 –

Økonomi: AFE basismidler

Studies indicate that physicians follow clinical guidelines on cardiovascular disease (CVD) prevention only to a limited degree. This is true even when custom-made implementation strategies are applied. A suggested reason has been the potential workload generated by the guideline recommendations, and that the guidelines overestimate the CVD risk. The main objective of this project is: a) to estimate the proportion of a general Norwegian population recommended to receive clinical intervention for CVD prevention based on their estimated CVD risk, according to current Norwegian and European guidelines; and b) to compare the 10-year risk of CVD mortality, as predicted by the guidelines' risk algorithms, with the observed 10-year mortality in a general Norwegian population.

Analyses are performed on data from the cross-sectional, Norwegian HUNT 3 Study (2006-08), including 25,910 participants aged 40-69 years; and the HUNT 2 Study (1995-97), including 10-year follow-up data on cause-specific mortality for >33,000 participants aged 40-69 years. The guidelines considered are the Norwegian national guidelines on CVD prevention and the European guidelines from ESC.

Personer som deltar i prosjektet:

Prosjekt leder: Halfdan Petursson (AFE)

Sverrir Jonsson (Akureyri Primary Health Care Center, Iceland), Linn Getz (AFE)

Multimorbidity, mortality and use of hypnotic and anxiolytic drugs: Cross-sectional and a longitudinal follow-up study in primary healthcare in Iceland

Project period 1.1.2013 -

The prevalence of multimorbidity is presumably associated with increased use of medicines. During the last decades, the use of hypnotic and anxiolytic benzodiazepine derivatives and related drugs has increased dramatically. These drugs are frequently prescribed for people with sleep disorder often merely designated as "insomnia" in the medical records and lacking a clear connection with the roots of patients' problems. Based on our comprehensive medical record registered database from primary healthcare in Iceland on multimorbid patients and controls (nearly 222,000 patients), we linked this database with the national prescription register and the death register. The aim is to analyse prevalence of multimorbidity based on different definitions of multimorbidity. Furthermore to analyse mortality and use of sedatives and doses of sedatives.

Persons involved:

Kristjan Linnet, Cand Pharm (principal investigator)

Margrét Ólafía Tómasdóttir

Frída Gudny Birgisdóttir
Emil L. Sigurdsson
Lárus Gudmundsson
Johann A. Sigurdsson (AFE)

The Icelandic Childbirth and health study

From 2008 to 2011, we collected a large amount of data based on questionnaires from pregnant women in Iceland; phase I in weeks 12-20 of their pregnancies; with 1111 participants; Phase II 4-5 months after birth (N= 756; and phase III 12-18 months after birth (N= 657). The cohort in phase I, was estimated to be about 23% of all births year 2009-2010 in Iceland. We are at present working on different PhD, and MS projects, and separate papers based on this database

Principal investigator: Johann Agust Sigurdsson (AFE), and Hildur Kristjánsdóttir, midwife, Iceland.

Funds: Mainly The Research Fund of the Icelandic College of Family Physicians.

Early prenatal screening in Iceland and Norway. Background and current situation.

This is a part of “hovedoppgave” among medical students at NTNU in their 4th year of studies. The report was sent in to NTNU in December 2016, and accepted as “Graduate thesis” or “hovedoppgave”

Part two of the graduate thesis has recently been published with the title “Use of pregnancy ultrasound before the 19th week scan: an analytical study based on the Icelandic Childbirth and Health Cohort”.

This part is based on the questionnaire from the original cohort (N= 1111) of Icelandic women in their first trimester of pregnancy with focus on the prevalence of ultrasound scans, prenatal screening for foetal anomalies in week 11-14, and the women’s knowledge, views and concerns about their pregnancy and child-to-be.

Persons involved

Hildur Kristjánsdóttir, supervisor, midwife, university of Iceland

Margrét Ólafía Tómasdóttir, AFE and University of Iceland

Johann A. Sigurdsson, supervisor AFE

Opting for natural birth: womens’ attitudes and views towards interventions and the use of technology in childbirth

Project period: 2017 - 2019

This study is born out of a concern for how attitudes and views towards interventions and the use of technology in childbirth impregnates the experience and possibly the outcome of pregnancy, and childbirth. The offer of information about for example prenatal screening for chromosomal abnormalities early in pregnancy situates the risk discourse even more centrally than before. The rising rates of Caesarean sections and speculations that women are increasingly expressing a preference or requesting elective caesarean sections without a medical reason are a public health concern. Little is known about how pregnant and childbearing women think about interventions and the use of

technology in pregnancy. Even less is known if their views and thoughts possibly influence the outcome of childbearing for them or their child.

Persons involved

Hildur Kristjánsdóttir, midwife, university of Iceland,

Miriam Lukasse, midwife, Akerhus and Oslo university

Margrét Ólafía Tómasdóttir, AFE and university of Iceland

Johann A. Sigurdsson, supervisor, AFE

Andre/mindre prosjekter

AFU prosjekt: Fastlegeordningen 2.0. Økt kunnskap om dagens fastlegeordning

Prosjektperiode: høst 2018 –

Økonomi: AFU-stipend for Norberg og Johnsen

Gjennom dugnadsprosjektet Fastlegeordningen 2.0 -Trønderopprøret har kandidatene bidratt til å etablere et nasjonalt fokus på fastlegeordningen og løfte fastlegeordningen opp på den politiske dagsorden. Dette arbeidet har motivert til et ønske om å frembringe kunnskap om fastlegeordningen, og ønske om å utarbeide protokoll for to Phd-prosjekter. Målet er å bidra til økt kunnskap om dagens fastlegeordning, og dermed kunne si mer om hvilke endringer som er nødvendige for å kunne utvikle en framtidsrettet og robust fastlegeordning. Intensjon med prosjektet er å få bedre kunnskap om; hva fastlegene faktisk utretter av arbeidsoppgaver, hvordan politiske føringer kan ha bidratt til dagens situasjon, der en stor andel av fastlegene opplever arbeidshverdagen som for belastende, hvordan eksterne helseaktører påvirker fastlegenes arbeidshverdag, og på hvilke måter en eventuell styrking av fastlegeordningen kan gi gevinster i det øvrige helsevesen. Artikkel 1 er innsendt til TDNLF, og er i review

Personer som deltar: Børge Nordberg og Tor Magne Johnsen, fastleger og universitetslektorer ved NTNU. Linn Getz og Johann A. Sigurdsson har bidratt med råd og veiledning.

Fastlegeordningen 2.0 ble opprettet under et kurs for NTNUs lektorer i 2018. Prosjektet representerer et innovativt samarbeid mellom ulike aktører utenfor og i academia. Deler av aktiviteten omfatter forskning. Bildet til høyre viser AFU stipendiat Tor Magne Johnsen under Arendalsuka 2019.

AFU prosjekt: Hvem er vi – sykehjemsleger

Prosjektperiode: 2018 -

Økonomi: AFE midler, AFU-stipend

Dette er en spørreundersøkelse blant sykehjemsleger i Trondheim kommune og øvrige Trøndelag. Datainnsamling ble gjennomført våren 2019.

Personer som deltar: Sykehjemslege Cecilia Carstedt mottok i 2019 et 3 måneders AFU stipend for å arbeide videre med analyse og publisering. På grunn av endrede planer har Carstedt overlatt AFU stipendet og videre arbeid med dataanalyse til Elizabeth Kimbell, sykehjemsoverlege i Trondheim kommune, med oppstart i 2020. Veildere: Anne-Solfie Helvik og Linn Getz.

Alcohol consumption in older adults using a global perspective.

Prosjektperiode: 01.01.2017- 31.12.2019

Ingen spesiell finansiering.

Målsetting: Compare the prevalence of regular consumption (every month or more) and high frequent regular (every week) consumption of alcohol in older men and women in China and Norway and factors associated with such use

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse (NKAH) og NKAH, Vestfold HF

Geir Selbæk, UIO og NKAH, Vestfold HF

Steinar Krokstad, ISM, HUNT-forskningscenter, Levanger helseforetak,

Bei Wu, Rory Meyers College of Nursing, New York University, New York, NC, USA and

Juan Li, Nursing School of Second Military Medical University, Yangpu District, Shanghai, China.

Prosjektet er avsluttet i henhold til planen og artikkel publisert i BMJ Open

Systematic review of measures used to assess prevalence of alcohol consumption in older adults in epidemiological studies

Prosjektperiode: 01.06.2019- 01.06.2021

Finansiert 01.06.2019-29.02.2020, etter det ingen finansiering.

Målsetting: Få en oversikt over ulike spørsmålsstillinger som brukes i epidemiologiske studier der en har fokus på bruk av alkohol blant eldre (≥ 65 år)

Samarbeidspartnere:

Kjerstin Tevik, AFE, ISM, NTNU og NKAH, Vestfold HF

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og NKAH Vestfold HF

Geir Selbæk, UIO og NKAH, Vestfold HF

Substance use in nursing homes seen from the perspective of caregivers and stakeholders

Prosjektperiode: 01.11.17- 31.06.20

Delfinansiert av Nasjonalkompetansetjeneste for aldring og helse.

Målsetting: Få kunnskap om de erfaringer og refleksjoner ansatte og ledere av sykehjem har vedrørende bruk av psykofarmaka og alkohol blant sykehjemsbeboere

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og NKAH Vestfold HF

Aud Johannessen, NKAH, Vestfold HF.

Knut Engedal, NKAH, Vestfold HF.

Prevalence and persistent use of analgesics in older adults receiving domiciliary care at baseline

Prosjektperiode: 01.01.2018-31.12.2020

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Undersøke forekomst og vedvarende bruk av smertestillende blant hjemmeboende eldre (70 år og eldre) og om bruken av disse legemidlene endrer seg etter innleggelse i sykehjem

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU Kjerstin Tevik, AFE, ISM, NTNU

Sverre Bergh, AFS, Sykehuset innlandet HF & NKAH, Vestfold HF

Toileting difficulties in older people with and without dementia receiving in-home

Prosjektperiode: 01.01.2018-31.12.2019

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Undersøke forekomst av psykofarmaka toalett-vansker blant hjemmeboende eldre (70 år og eldre) med og uten demens der en bruker to kartleggingsverktøy

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Tom Borza, Forskningscenter for aldersrelatert funksjonssvikt og sykdom (AFS),

Sykehuset innlandet HF & NKAH, Vestfold HF

Prosjektet er avsluttet i henhold til planen og artikkel publisert i BMC Geriatrics. Videre er en fagartikkel på norsk publisert

Prevalence and persistent use of psychotropic drugs in older adults receiving domiciliary care at baseline

Prosjektperiode: 01.01.2018-01.06.2019

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Undersøke forekomst og vedvarende bruk av psykofarmaka blant hjemmeboende eldre (70 år og eldre) og om bruken av disse legemidlene endrer seg etter innleggelse i sykehjem

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Sverre Bergh, AFS, Sykehuset innlandet HF & NKAH, Vestfold HF

Prosjektet er avsluttet i henhold til planen og artikkel publisert i BMC Geriatrics

Explore the associations between severity of dementia and daily activities in nursing home residents over 30 months- The REDIC-NH study

Prosjektperiode: 01.08.2018-31.12.2020

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Undersøke sammenhengen mellom grad av demens og dagliglivets aktiviteter hos sykehjemsbeborere fra de får plass i sykehjem med oppfølging to ganger i året til de er fulgt i 30 måneder. Data er innsamlet

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Sverre Bergh, AFS, Sykehuset innlandet HF & NKAH, Vestfold HF

Neuropsychiatric symptoms before and after transition to nursing home in older people with dementia

Prosjektperiode: 01.12.2019- 31.12.2021

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Utforske forekomst av klinisk signifikante nevropsykiatriske symptomer før og etter en person med demens, har fått sykehjemsplass

Samarbeidspartnere: Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU.

Sverre Bergh, AFS Sykehuset Innlandet & NKAH, Vestfold HF

Jūratė Šaltytė Benth, UIO.

Coping and lived space in persons with dementia

Prosjektperiode: 01.01.2018-01.06.2019

Ingen spesiell finansiering

Målsetting: Å syntetisere tidligere publisert forskningslitteratur om hvordan personer med demens erfarer sine omgivelser og beskriver mestring

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og NKAH, Vestfold HF

Siren Eriksen & Guro Hanevold Bjørkløf, NKAH, Vestfold HF

Ellen Grov, OsloMet

Prosjektet så langt tre publikasjoner: I 2019 kom publikasjonen: GH Bjørkløf, A-S Helvik, TL Ibsen, EW Telenius, EK Grov, S Eriksen *Balancing the struggle to live with dementia: A systematic meta-synthesis of coping BMC Geriatrics* (Doi:10.1186/s12877-019-1306-9)

Psychometric evaluation of a screening tool for anxiety and depression used among older community dwelling people

Prosjektperiode: 01.01.19-31.12.20

Prosjektet er finansiert av NKAH, Vestfold HF.

Målsetting: Hensikten med studien er å evaluere de psykometriske egenskapene ved Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS) for å se om den kan anbefales brukt blant eldre hjemmeboende

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og NKAH, Vestfold HF

Siren Eriksen, NKAH, Vestfold HF

Knut Engedal, NKAH, Vestfold HF

Guro Hanevold Bjørkløf, NKAH, Vestfold HF

Psychometric evaluation of a screening tool for depression in older nursing home residents

Prosjektperiode: 01.01.19-31.12.20

Ingen spesiell finansiering.

Målsetting: Hensikten med studien er å evaluere de psykometriske egenskapene (ved hjelp av Confirmerende faktor analyse) på Cornell Scale for Depression in Dementia (CSDD) blant norske sykehjemsbeboere for å se på styrker og svakheter med verktøyet og dets nytteverdi i klinisk praksis

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Geir-Tore Stensvik, ISM, NTNU

Gørill Haugan, ISM, NTNU

Sigrid Nakrem, ISM, NTNU

Previous life experiences, present social relations and resources and expressed wish for support from Norwegian Health Life Centers

Prosjektperiode: 01.06.19-31.12.20

Ingen spesiell finansiering.

Målsetting: Se på likheter og ulikheter i erfaringer og livssituasjon hos to ulike utvalg deltakere i to frisk livssentraler og hvilke forventninger disse har om assistanse fra disse slik at tilbudet kan vurderes ut fra brukernes behov.

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Ingrid Følling, ISB og St Olavs

Substance misuse and Hepatitis C – screening, casefinding and treatment success

Prosjektperiode: 01.06.19-31.12.21

Ingen spesiell finansiering.

Målsetting: Studien ser på om oppsøkende virksomhet for å screene og avdekke Hepatit C hos rusbrukere fører til at disse behandles og med hvilket resultat

Samarbeidspartnere:

Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Therese Svendsen ISM, NTNU og St. Olavs

Elevated alcohol consumption among geriatric psychiatric in-patients

Prosjektperiode: 01.01.18- 31.12.20

Delfinansiert av Nasjonalkompetansetjeneste for aldring og helse.

Målsetting: Få kunnskap om egenrapportert forhøyet bruk av alkohol blant alderspsykiatriske pasienter gjennom bruk av Norsk kvalitetsregister for behandling av eldre personer i alderspsykiatrien

Samarbeidspartnere: Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU og NKAH Vestfold HF
Aud Johannessen, NKAH, Vestfold HF.

Knut Engedal, NKAH, Vestfold HF.

Studie om gjennomførbarheten til en tverrfaglig behandlingsmodell for overspisingslidelse -Bedre

Fagutviklingsprosjekt rettet mot samarbeid mellom primærhelsetjeneste og DPS

Økonomi: Støtte fra Tiller DPS. *Prosjektleder:* Miriam K. Gustafsson

AFU prosjekt kombinert med hovedoppgave medisin: Livserfaringer og fedmeutvikling

Prosjektperiode: 2018-19

Hovedoppgave i medisin ved stud med Elin Stranden og stud med Ida Foyn Gundersen, veiledet av Bente Mjølstad og Linn Getz. Prosjektsamarbeid med AFU stipendiat Kai Brynjar Hagen og Anna Luise Kirkengen. Artikkel ferdigskrevet og i review.

Medisinstudentene Ida Foyn Gundersen og Elin Stranden presenterte sitt prosjekt på Fedmeforskningsdagene i Bodø i 2018 mens de arbeidet med sin Hovedoppgave (levert 2019). Datamaterialet ble tilrettelagt av AFU stipendiat og fastlege/overlege Kai Brynjar Hagen. En vitenskapelig artikkel er innsendt og under vurdering.

Hovedoppgave medisin: Strategier for felles forståelse. En studie av fastlegens møte med pasienters forventninger rundt bildediagnostikk

Prosjektperiode: 2019-

Hovedoppgave i medisin ved stud.med. Marie Kaltenborn Nyquist og Karina Ellingsen Walderhaug, veiledet av Bente Prytz Mjølstad.

Hovedoppgave medisin: Belastende klinisk usikkerhet i norske allmennlegers hverdag

Prosjektperiode: 2018 -

En spørreundersøkelse blant 401 fastleger gjennomført høsten 2019. Hovedoppgave i medisin ved stud.med Jens Børtveit, veiledet av Hans Nordahl, Institutt for psykisk helse, NTNU, og Linn Getz (ISM/AFE). Oppgaven er godkjent og det planlegges videreføring til en vitenskapelig artikkel.

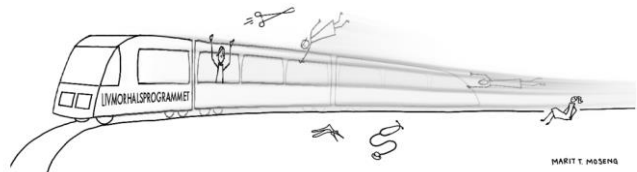
Studien om belastende usikkerhet ble lansert via bl.a. sosiale medier, ledsaget av dette gjenkjennelige «logoet».
Tegner: Marit T. Moseng.

Hovedoppgave medisin: Livmorhalsprogrammet i endring. En spørreundersøkelse om fastlegers erfaringer

Prosjektperiode: 2019 -

Hovedoppgave i medisin ved stud. med. Sofie Afseth & Anna Bowe, veiledet av Bente Prytz Mjølstad (ISM/AFE), Ingrid Baasland (AFE) og Gunnhild Åberge Vie (ISM/AFE).

Logoen for studien av livmorhalsprogrammet.
Tegner: Marit T. Moseng.

Feceselastas nivåer hos personer på ett äldreboende

Prosjektperiode: 2015 – 2019

Økonomi: Lønsmidler fra Västra Götalandsregion, Sverige

Prosjektbeskrivelse: Målet med prosjektet var å estimere prevalens av pankreasinsuffisiens blandt individer med fordøyelsessymptomer, i form av obstipation eller løs avføring, på et eldreboende i Göteborg. Sekundert var målet å evaluere om feceselastaprøve kan ha sin plass som standardanalyse vid uspecifikke fordøyelsessymptomer på eldreheim. Studien fant lav forekomst av pankreasinsuffisiens (7,7%) blant deltaker, som antyder at feceselastaseprøver ikke har sin plass som standardanalyse. Det er vanskelig å generalisere resultatene på grunn av få studiedeltaker (26). Prosjektet er en obligatorisk forskningsoppgave for en lege i spesialisering (ST-läkare) i allmennmedisin i Göteborg og ble avsluttet med en prosjektrapport og presentasjon våren 2019.

Personer som deltar i prosjektet:

ST-läkare: Rita Choha (Närhälsan Askim vårdcentral, Göteborg)

Veileder: Halfdan Petursson (AFE)

Sekventiell monoterapi av hypertoni med hembloodtrycksmätning

Prosjektperiode: mars 2017 – vår 2019

Økonomi: Lønsmidler fra Västra Götalandsregion, Sverige

Prosjektbeskrivelse: Målet med studien var å evaluere en strukturert måte å gjøre sekvensiell monoterapi av hypertensjon på enkel måte. Det bygger på at pasienten selv måler sitt blodtrykk hjemme og tester tre ulike blodtrykksmedisiner i sekvens i randomisert ordning med washout period mellom de ulike preparatene. Studiens hoved mål var å studere pasientenes opplevelse av metoden med et spørreskjema. Prosjektet er en obligatorisk forskningsoppgave for en lege i spesialisering (ST-läkare) i allmennmedisin i Göteborg og avsluttes med en prosjektrapport og presentasjon våren 2019.

Personer som deltar i prosjektet:

ST-läkare: Karl Damberg (Västerledens vårdcentral, Göteborg)

Veileder: Halfdan Petursson (AFE)

Antibiotikaförskrivning vid videobesök – en deskriptiv analys av förskrivningen på Närhälsan Online

Prosjektperiode: 5.6.2018 – høst 2020

Økonomi: Midler fra FoU primärvård Göteborg, lønsmidler fra Västra Götalandsregion, Sverige

Prosjektbeskrivelse: De siste årene har vurderinger av lege via videokonsultasjoner økt eksponentielt i svensk primærhelsetjeneste. Få publikasjoner finnes om antibiotikaforskrivning ved videokonsultasjoner internasjonelt, og ingen fra Sverige. Prosjektets hovedmål er å beskrive antibiotikaforskrivning hos Närhälsan Online, den del av den offentlige primærhelsetjenesten i Västra Götalandsregion som driver videokonsultasjoner. Sekundær mål er å beskrive hvilke infeksjonsdiagnoser og infeksjonsrelaterede symptomdiagnoser pasientene får hos Närhälsan Online.

I analysene ingår alle videokonsultasjoner (>6000) fra virksomhetens start 21.12.2017 til 31.08.2018. Prosjektet er en obligatorisk forskningsoppgave for en lege i spesialisering (ST-läkare) i allmenmedisin i Gøteborgsområdet. Prosjektrapport blev levert in høst 19. Manuskript for publisering i et fagfelleverdert tidsskrift kommer submitteres høst 2020.

Personer som deltar i prosjektet:

ST-läkare: Emelie Strannberg (Närhälsan Partille vårdcentral)

Veileder: Halfdan Petursson (AFE)

«Fibromyalgi-kriterie valideringsprosjekt»- Oversettelse og validering av nye FM kriterier for diagnostikk (2011) og forskning (2011/2014).

Økonomi: Støtte fra AFE og Norges Fibromyalgiforbund (NFF).

Prosjektleder: Egil Fors

Medarbeidere: Anne S Helvik (AFE), Knut-Arne Wensaas (AFE Bergen/UiB), Hilde Eide (HBV), Ellen Jaatun (NTNU), Dan Clauw (University of Michigan, USA) og Fred Wolfe (Univeersity of Kansas, USA).

AFEs bidrag i prosjekter med annen forankring

Arbeidsrettet rehabilitering og tilbakeføring til arbeid: Forskningsevaluering av Hysnes Helsefort

Økonomi: Prosjektet finansieres via ordningen "Raskere tilbake" som egen post i statsbudsjettet. Hysnes-prosjektet er en bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet gitt til Helse Midt-Norge. PhD stipendiat Gismervik har 50 % engasjement

Primærformål: I et randomisert kontrollert design å studere effekten av 1) langvarig arbeidsrettet rehabilitering og 2) kortvarig arbeidsrettet rehabilitering på:

- Antall dager med sykefravær i løpet av 1, 3 og 5 år
- Tid til tilbakeføring til arbeid
- Kostnadseffektivitet av langt og kort tilbud

Sekundære formål

- Identifisere risikofaktorer for sykefravær i oppfølgingsperioden
- Helseøkonomiske analyser av rehabiliteringstilbudene i et samfunnsperspektiv
- Effekt av rehabiliteringstilbudene på livskvalitet og helserelaterte variabler
- Identifisere prognostiske faktorer for tilbakeføring til arbeid og bedring av helse
- Undersøke effekt av intervensjonene innad i gruppene og helserelaterte variabler
- Identifisere sub-grupper som kan ha nytte av de ulike tilbudene

Kandidaten har vært mye sykmeldt og progresjons og disputastidspunkt er uavklart. 3 artikler er publisert, kandidaten skriver på kappe, phd-komite har takket ja og disputas blir i løpet av 6 mnd.

Personer i prosjektet: PhD student Sigmund Gismervik; professor Roar Johnsen, prof Ottar Vasseljen, postdoc Marius Fimland (hovedveileder), professor Marit Bye Rise (biveileder), professor Egil Fors (biveileder).

CFS/ME versus fibromyalgi: En sammenligning av immunsystemet og psykiatriske forhold versus friske kontroller

Prosjektperiode: 2014-2017/ongoing (noe forsinkelser pga. sykmelding)

Økonomi: Finansiert av Samarbeidsorganet mellom Helse Midt-Norge RHF og NTNU
Kroniske lidelser som kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME), fibromyalgi (FM) og andre kroniskesmertelidelser er svært belastende på rammede individ og deres familier. Lidelsene påfører også samfunnet store økonomiske kostnader bl.a. pga. skole- og arbeidsuførhet. Dette er en stor pasientgruppe (0,5-2,5% av befolkningen rammes av CFS/ME og opptil 25% av kroniske smertelidelser, herunder FM) som ofte blioversett både i forskningen og i helsetjenesten. Disse sykdommene er komplekse, og har trolig biologiske såvel som psykologiske forankringer. Årsakene til utvikling av CFS/ME og FM er ukjent, og det finnes få tilfredsstillende behandlingsmetoder for denne gruppen pasienter. Det er flere indikasjoner på at disse lidelsene har sammenheng med inflammatoriske prosesser så vel som med psykiatriske forhold.

Formål: øke kunnskap om de biologiske/immunologiske tilstandene i kombinasjon med psykometriske målinger hos disse pasientene for å bidra i forebygging og rehabilitering. I dette prosjektet vil hovedfokuset være cytokinmålinger for å sammenlikne forekomst ved CFS/ME og FM. Design: Sammenliknende tverrsnittstudoe.

Resultatene er planlagt i form av vitenskaplige publiseringer:

Article 1: Groven N, Fors EA, Reitan SK. Patients with Fibromyalgia and Chronic Fatigue Syndrome show increased hsCRP compared to healthy controls. Brain Behav Immun. 2019 Oct;81:172-177.

Article 2: Groven N, Fors EA, Reitan SK: Cytokine plasma levels of CFS/ME patients, FM patients and healthy controls (under review). Article 3: Groven N, Fors EA, Reitan SK: CFS/ME, FM and the kynurenine pathway. Midtveisevaluering ble foretatt 8.2.2018. Under prosess. Sannsynlig disputas høst 2020, forsinket pga. sykdom.

Personer i prosjektet:

PhD-stipendiat Nina Groven NTNU, Inst for nevromedisin

Prosjektleder Solveig Klæbo Reitan, hovedveileder, overlege/førsteamanuensis

Prosjektmedarbeidere: Biveiledere: Valentina Iversen førsteamanuensis II NTNU / Ecrine-koordinator St Olav; Egil A Fors professor AFE/ISM NTNU

Interpreter-mediated consultations in primary care: Doctor – minority patient's role-relational interactional dynamics in Norwegian healthcare delivery

Prosjektperiode: 2016-2019

Tolkemedierte samtaler i primærhelsetjenesten

Phd prosjekt i språkvitenskap ved NTNU

Stipendiat: Silje Ohren Strand

Hovedveileder: Gøril Tomassen, Institutt for språk og litteratur, NTNU

Biveileder: Linn Getz, AFE

Kystsamfunn i endring. Generasjon, helse og bærekraft.

Prosjektperiode 2018 –

Linn Getz, AFE, er del av prosjektgruppe som skal veilede to interdisiplinære phd prosjekt om Prosjektene hører under paraplyen NTNU Oceans:

<https://www.ntnu.edu/oceans/havlandet-norge>

Physical activity and Quality of Life in the Energy Balance and Breast Cancer Aspects (EBBA-II) Study

Physical activity and Quality of Life in the Energy Balance and Breast Cancer Aspects Study

Prosjektet er del av et større brystkreft-prosjekt, inkl livskvalitet, fatigue, partnerstøtte og helse, samt onkologi/biologiske problemstillinger

Personer som deltar i prosjektet:

Prosjektgruppemedlemmer: Prof. Inger Thune, Leder for EBBA-II prosjektet i Oslo og Trondheim (OUS; Universitetet i Tromsø), Gro F Bertheussen (INM/NTNU), prof Hans Fjøsne (NTNU/St Olavs Hospital), prof Steinar Lundgren (NTNU/St Olavs Hospital), prof Egil Fors (NTNU/St Olavs Hospital), prof. Erik Wist, (OUS/UiO).

Økonomi: Foreløpig er ikke dette prosjektet selvstendig finansiert, men er en del av det store EBBA II prosjektet som driver det foreløpig. Det er ingen phd-kandidat i dette prosjektet.

Egil Fors har trukket seg ut av styret for prosjektet i desember 2019, men er fortsatt involvert i artikkelprosjekter som involverer livskvalitetmål.

HUNT-MI – (Michigan) HUNT-MI pain genotyping project. (REK#2014/144): HUNT-MI: Studiedel på genetikk ved smertetilstander

Prosjektperiode: 2015 planlegging. Utførelse 15.03.2016–15.03.2020

Økonomi: Prosjektet er finansiert via HUNT

Det har lenge vært kjent at genetiske faktorer bidrar i betydelig grad til kroniske smertetilstander, med arvbarhet estimert omkring 50% for kne- og hoftelddsartrose, 50% for kronisk generalisert smerte, og 35% for korsrygg- og nakkesmerter. Til tross for denne store arvbare komponenten ligger smertefeltet etter andre store sykdomsgrupper når det kommer til å påvise genetiske årsaksfaktorer, og studiene som er gjort har i hovedsak vært begrenset til mindre kandidatgenstudier. Den ene gjennomførte genomvide assosiasjonsstudien som har relasjon til nakke- og ryggsmarter studerte radiologiske uttrykk for anatomisk degenerasjon av lumbale skiver, og var således lite egnet til å kaste lys over smertemekanismer ved nakke- og ryggplager. For osteoartrose har det vært større studier, og det er så langt påvist 11 genetiske risikområder. I tillegg påvise en nylig studie av kronisk generalisert smerte ett genetisk risikområde. Det er et stort behov for bedre og større studier av genetiske årsaker til smerte, for å få innsikt i de biologiske mekanismene som fører til utvikling av kronisk smerte. Forskningsspørsmål:

Ny genetisk variasjon: Vi ønsker å se på sammenhengen mellom smertetilstander (sykdomsgruppene definert over) og genetisk variasjon i HUNT. Vi vil teste for assosiasjon mot vanlige og sjeldne genvarianter for forekomst av disse lidelsene, gjennom analysemetoder som er beskrevet i hovedprotokollen. Vi ønsker også å delta med oppsummeringsdata i internasjonale samarbeid og konsortier knyttet til smertetilstander. Årsakssammenhenger. Vi ønsker også å undersøke årsak- og virkningsspørsmål mellom disse smertetilstandene og observerte samsykdommer (komorbiditeter) og potensielle risikofaktorer, slik som livsstil, tobakksbruk, og fysisk aktivitet. Dette gjøres ved å undersøke i hvilken grad genvariasjon for smertetilstander også disponerer for komorbiditetene og vice versa (toveis mendelisk randomisering og andre analyser av genetisk pleiotropi).

Personer som deltar i prosjektet:

Delprosjektledere (PI) John-Anker Zwart, MD, PhD, FORMI/OUS

Kristian Hveem , MD, PhD, ISM/NTNU

Delprosjektledere analyse Bendik Winsvold , MD, FORMI/OUS

Oddgeir Lingaas Holmen , MD, ISM/NTNU

Egil A. Fors, AFE/ISM/NTNU – har trappet noe ned, men deltar fortsatt mtp fibromyalgi

Knut Hagen , MD, PhD, INM/NTNU

Mari Hoff , MD, ISM/NTNU og Levanger sykehus

Chad Brummet , MD, PhD, Back & Pain Center, University of Michigan Health System

Daniel Clauw, MD, PhD, Back & Pain Center, University of Michigan

Marianne Bakke Johnsen , FORMI/OUS

Kjersti Storheim , FORMI/OUS

Vulvasmerter

Prosjektperiode; 2018 – 22

Økonomi: Finansiert av Norske Kvinners Sanitetsforening.

Design: The study is designed as a randomized controlled trial. The target population is adult patients referred to specialized care with vulvar pain exceeding 6 months. The study population will be all prospective referrals for vulvar pain to a central hospital in Norway. The study sample will be allocated randomly to multimodal treatment by a vulva team or to standard treatment by a single specialist, who will be either a gynaecologist or a dermatologist.

Objectives: Compare a multimodal, multidisciplinary treatment (intervention group) with standard treatment (control group) in reducing pain in women with chronic vulvar pain.

Primary outcomes: Extent and intensity of pain (visual analogue scale). **Secondary outcomes:** Illness perception, quality of life, sexual function, vulvar sensitivity (cotton swab test and Algesiometer score), pelvic floor muscle function (digital assessment/modified Oxford scale (MOS)).

Personer i prosjektet:

Phd-kandidat Per Kristen Teigen, 50% stilling. Kandidaten har et samtidig LIS-løp i gynekologi.

Hovedveileder er Egil Fors; PI er professor Berit Schei. Biveileder: Førsteamanuensis Cecilie Hagemann.

Motivational interviewing in long-term sick absence: A randomized controlled trial with mixed methods.

Økonomi: Samarbeidsprosjekt ISM/Psykologisk inst/NAV. NFR-prosjekt i HELSEVEL.

Finansiert av Forskningsrådet NFR (prosjektnr 256633) 10 mill

«Bedre sykefraværsoppfølging: Effekt av motiverende intervju på sykefravær hos langttidssykmeldte - en RCT med kombinerte metoder» er et forskningssamarbeid mellom NAV Sør-Trøndelag og NTNU (ISM, ISH og Psykologisk institutt). Målet med studien er å undersøke hvordan bruken av motiverende intervju kan bedre tilbakeføring til arbeid (RTW). Motivasjonsfaktorer kan påvirke RTW-prosessen på flere måter, inkludert det å søke medisinske råd, delta aktivt i medisinsk rehabilitering og det å opprettholde kontakt med arbeidsplassen. Enkelt personer kan oppleve RTW-barrierer som f.eks. smerter, lav mestringsforventning, unngåelse, lav selvtillit og lite sosial støtte som gjør at tilbakeføring til arbeid kan bli et problem. Deltagerne i studien vil være de som har gitt samtykke om deltagelse, er mellom 18-60 år, sykmeldt i over 7 uker (minst 50%) og som bor i Sør-Trøndelag fylke.

Motiverende intervju (MI) er en person-sentrert tilnærming til motiverende positiv atferdsendring og en samtalemetode hvor klientens tanker og følelser blir satt i sentrum, og som kan virke på personens motivasjon for å returnere til arbeid. Deltagerne vil bli fordelt til tre grupper: To grupper som får to ekstra samtaler med en NAV-veileder (hvor den ene gruppen får 2 samtaler med MI-innhold og den andre vanlige samtaler) eller en kontrollgruppe som får dagens vanlige NAV oppfølging, for å finne hvilken metode som best kan hjelpe personer tilbake til arbeid. Studien vil ta i bruk ulike kvalitative og kvantitative metoder for å undersøke effekten av intervensjonene og virkningsmekanismer knyttet til dem. Data vil bli samlet inn på ulike tidspunkt og ved hjelp av ulike måleinstrumenter på primære (RTW) og sekundære utfallsmål (som for eksempel helse og livskvalitet). Resultater vil bli publisert i ulike aktuelle internasjonale fagfelleverderte tidsskrift, samt at NAV kan implementere metodene hvis resultatene viser seg å være effektive og kostnadsbesparende.

Personer i prosjektet:

Phd-kandidater: Vegard Foldal og Martin Standal 100%, beregnet disputas for begge høst 2020. Det er også finansiert en postdoc-stilling (30 %) Lene Aasdahl og 20 % prosjektkoordinator (NAV) Heidi Fossen. Egil Fors PI, hovedveileder.

Alcohol consumption in older individuals with cognitive impairment and dementia

Prosjektperiode: 01.03.18 – 31.12.24

Målsetting: å øke kunnskapen om, og mulige konsekvenser av, alkoholinntak og medikamentbruk hos eldre med demens, for å forbedre behandlingen i både primær og spesialisthelsetjenesten og forholdene for deres omsorgspersoner.

Spesifikke mål er å undersøke:

1 forekomst av forhøyet alkoholkonsum blant eldre med demens og samsvar i

rapporteringen av deltaker/pårørende

2 om alkoholkonsum er assosiert med tid fra symptomdebut til konsultasjon i spesialisthelsetjenesten

3 ressursbruk ett år før og etter konsultasjon for demenssymptomer

4 mulig alkohol-legemiddelinteraksjon

Prosjektet er forankret på AFS, og Sykehuset innlandet HF.

Stipendiat: Tiltrer primo 2020

Hovedveileder: Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Biveileder: Sverre Bergh, AFS, Sykehuset innlandet HF, Geir Selbæk NKAH og Kjerstin Tevik ISM, NTNU

Studien er finansiert av Sykehuset innlandet HF

Forekomst og behandling av redusert luktesans i etterkant av moderat og alvorlig hodeskade samt effekt av luktetrening blant normalluktende.

Prosjektperiode: 01.01.2014 – 01.12.21

Målsetting: Målet er å finne forekomsten av endret luktesans etter hodeskaden, få mer kunnskap om faktorer assosiert med endret luktesans, og om trening av luktesans hos personer med nedsatt luktesans etter hodeskade er virksom, og i hvilken grad intensitet av luktetrening blant normalt luktene bidrar til økt luktesans.

Prosjektet er forankret på INB, NTNU.

Stipendiat: Mette Bratt, INB, NTNU og ØNH, St. Olavs

Hovedveileder: Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU

Biveileder: Ståle Nordgård, INB, NTNU,

Toril Skansen INB, NTNU og St. Olavs.

Stipendiaten har hatt permisjon i 2019

Symptomer og livskvalitet før og etter kirurgi hos pasienter med skjev neseskillevegg, hypertrofi av concha inferior og kronisk bihulebetennelse med og uten nesepolypper.

Prosjektperiode: 01.01.15 – 01.07.20

Målsetting: Et overordnet mål med arbeidet er å få kunnskap om helserelatert livskvalitet på generisk og sykdomsspesifikt nivå hos pasienter som behandles kirurgisk for skjev neseskillevegg, hypertrofi av concha inferior og CRS med og uten nesepolypper.

Prosjektet er forankret på INB, NTNU.

Stipendiat: Ann Helen Nilsen

Hovedveileder: Vegard Bugten, INB, NTNU og ØNH St. Olavs

Biveiledere: Anne Helvik AFE, ISM, NTNU og Wenche Moe Thorstensen INB, NTNU og ØNH St. Olavs.

Siste og tredje artikkel i PhD-prosjektet ble publisert i 2019.

Øvre luftveiers betydning ved KOLS.

Prosjektperiode: 01.05.15 – 31.12.23

Målsetting: Målet er å øke kunnskapen sammenhengen mellom den øvre og nedre luftvei (enhetlig luftvei) ved KOLS med fokus på nese-bihule symptomer, anatomiske og fysiologiske forhold, psykologiske faktorer og livskvalitet.

Prosjektet er forankret på INB, NTNU.

Datainnsamlingen er avsluttet.

Stipendiat: Marte Rystad Øie, finansiert av Samarbeidsorganet, HelseMidt-Norge i 2017.

Hovedveileder: Wenche Moe Thorstensen, INB, NTNU og ØNH St. Olavs

Biveiledere: Anne Helvik, AFE, ISM, NTNU, Sverre Karmhus Steinsvåg, UIB og ØNH avdelingen Sørlandet Sykehus og Haukeland Universitetssykehus, Malcolm Sue-Chu, professor emeritus ISB, NTNU.

ConVenTu studien (Control of ventilation tubes)

Prosjektperiode: 15.08.2017-14.08.2023

Økonomi: Mottatt midler fra Felles Forskningsutvalg og fra Samarbeidsorganet

Prosjektbeskrivelse: Studien er en randomisert, kontrollert multisenter studie av barn i alderen 3-10 år som har fått satt inn dren i trommehinnen. Totalt inkluderes 400 barn etter operasjon på 7 sykehus i Norge. Halvparten av barna vil få oppfølging av ØNH-lege og den andre halvparten hos fastlege. Det primære utfallsmålet er barnets endring i hørsel etter to år, men vi vil også undersøke andre audiologiske data, antall re-operasjoner, subjektive plager, komplikasjonsrate, livskvalitet mm. Det vil også gjøres en kvalitativ undersøkelse av foresatte og det planlegges en helseøkonomisk studie.

Status: Datainnsamling begynte høsten 2017. Prosjektet utgår fra Institutt for Nevromedisin og Bevegelsesvitenskap (INB), NTNU.

Prosjektledergruppe: Bjarne Austad, Wenche Moe Thorsteinsen, Anne-Sofie Helvik, Ann-Helen Nilsen. I tillegg deltar en ØNH lege og en prosjektkoordinator på hvert av de deltagende sykehusene.

Opplevelse av arbeidspress i fastlegepraksis - gruppeintervjuer med fastleger og helsesekretærer (Increasing workload in Norwegian general practice – a qualitative study)

Prosjektperiode: Prosjektet gjennomføres i perioden 1. januar 2017 til 31. desember 2020 av en tverrfaglig sammensatt forskningsgruppe ved NTNU og St. Olavs Hospital, og er i hovedsak et kvantitativt prosjekt.

Økonomi: Den aktuelle studien utgår fra forskningsprosjektet «Health care services under pressure – consequences for patient flows, efficiency and patient safety» som er finansiert av Norges Forskningsråd (<https://www.researchgate.net/project/Health-care-services-under-pressure-Consequences-for-patient-flows-efficiency-and-patient-safety-in-Norway>).

Prosjektbeskrivelse og status:

“Workload in general practice – a qualitative study from Norway” er en kvalitativ studie som utgår fra forskningsprosjektet «Health care services under pressure – consequences for patient flows, efficiency and patient safety», med prosjektleder Johan Håkon Bjørngaard. Datamaterialet er basert på fokusgruppeintervjuer og dybdeintervjuer med et strategisk utvalg av fastleger og helsesekretærer fra ulike fastlegepraksiser i Midt-Norge. Vi benyttet en semi-strukturert intervjuguide som ble utarbeidet i forkant i samråd med praktiserende fastleger blant ISM’s forskere. Intervjuene ble tatt opp på

bånd og transkribert. Studien er godkjent av Rek-Midt og NSD. I perioden september 2017 – januar 2018 gjennomførte vi tolv intervjuer i 7 ulike kommuner i Trøndelag (både nord og sør) og Møre og Romsdal. Til sammen deltok 23 leger og 10 medarbeidere. Datamaterialet er analysert, og det er skrevet en vitenskapelig artikkel som er innsendt til BMC Family Practice.

Personer som deltar i prosjektet:

Stipendiat Ellen Rabben Svedahl (ISM)

Hovedveileder Johan Håkon Bjørngaard (ISM)

Biveileder Kristine Pape (ISM)

Medforfattere: Marlen Toch-Marquardt (post.doc, ISM) Lena Janita Skarshaug (ph.d. stipendiat, ISM, Silje-Lill Kaspersen, seniorforsker, SINTEF), Bjarne Austad (AFE, ISM).

I vilken utsträckning kan Centorkriterier bedömas vid digitala vårdkontakter?

Prosjektperiode: 2019-2021

Økonomi: Regionala (Västra Götalandsregionen, Sverige) FoU midler

Prosjektbeskrivelse: Målet er å sammenligne samsvar mellom vurdering av

Centorkriterier ved digital og fysisk legeundersøkning. Sekundærmål er å undersøke aldersforskjell, samsvar mellom selverklæring og fysisk undersøkelse, og sammenlikne pasientopplevelse ved digital vs. fysisk undersøkelse når pasienten søker for halsont. 200 pasienter kommer inkluderes, rekruttering skjer på flere legecenter i Göteborg. Alle deltaker undersøkes både via mobilapp og fysisk besøk.

Personer som deltar i prosjektet:

Pär-Daniel Sundvall (FoU-centrum Södra Älvsborg), Patrycja Woldan-Gradalska, Eva-Maria Fuchs, Martin Franzelius, Frida Liljegren, Sara Folkerman, Gudrun Greim (Närhälsan Online), Anette Larsson (FoU-centrum Södra Älvsborg), Ingmarie Skoglund (Göteborgs universitet), Halfdan Petursson (AFE), Ronny Gunnarsson (Göteborgs universitet, FoU-centrum Södra Älvsborg).

Konsekvenser av overvekt

Prosjektperiode: 2016-2021

Økonomi: Samarbeidsprosjekt med Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI), finansiert av NFR (GÅV og CHE). Prosjektet inkluderer også en stipendiatstilling (MB) finansiert av Samarbeidsorganet mellom Helse Midt-Norge RHF og NTNU.

Prosjektet benytter genetiske varianter i instrumentvariabelanalyser for å studere sammenhengen mellom kroppsmasseindeks (KMI) og ulike utfall. Målet er å gi mer valide estimater for sammenhenger der tidligere epidemiologiske studier kan ha vært utsatt for confounding eller omvendt årsaksforhold. Vi ser også på utviklingen i KMI over tid i befolkningen. Prosjektet bruker data fra HUNT-studien, koblet til data fra Statens skjermbildeundersøkelser, NPR, KUHR og SSB.

Medarbeidere: Maria Brandkvist Vie, (stipendiat ISM, NTNU)

Gunnhild Åberge Vie, ISM, NTNU (permisjon fra post doc fra juli 2019, hovedveileder for Maria)

Rønnaug Ødegaard (St Olavs Hospital, biveileder for Maria)
Johan Håkon Bjørngaard (ISM, NTNU, biveileder for Maria)
Bjørn Olav Åsvold (ISM, NTNU)
Ben Brumpton (KG Jebsen senter for genetisk epidemiologi, ISM, NTNU)
Christina Hansen Edwards (stipendiat FHI)
Jonas Minet Kinge (FHI, hovedveileder for Christina)

Bruk av en gentisk markør for røykeadferd til å studere effekten av røyking på ulike helserelaterte og sosioøkonomiske utfall

Prosjektperiode: 2014-2020

Økonomi: ikke selvstendig finansiering

Prosjektet bruker genetiske varianter i nikotinreseptore for å etablere årsakssammenheng mellom røyking og ulike utfall. Analyser ble utført i flere europeiske kohorter, deriblant HUNT, gjennom CARTA konsortiet.

Medarbeidere: Pål Romundstad er prosjektleder, andre prosjektmedarbeidere er Johan Håkon Bjørngård, Kristian Hveem, Arnulf Langhammer, Frank Skorpen, Maiken Elvestad Gabrielsen og Gunnhild Åberge Vie, alle ved NTNU.

Søknader om forskningsmidler

Bruk av alkohol og vanedannende legemidler blant eldre. Søknad om postdoc midler til Samarbeidsorganet 2019.

Prosjektperiode: 01.01.2021-31.12.2023. Søknad innsendt 19.06. 2019

Økonomi: Søkes om 3,8 millioner kroner

Få studier har undersøkt forekomst og helsekonsekvenser av alkoholkonsum, bruk av vanedannende legemidler, og en mulig kombinasjonsbruk av alkohol og vanedannende legemidler blant eldre. Vi har behov for mer kunnskap innenfor dette feltet både internasjonalt og i Norge, noe som kan bidra til å fremme Eldres helse. Ved å bruke data i fra Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag (HUNT2 1995-97, HUNT3 2006-08, HUNT4 2017-19, HUNT4 70+) og Reseptregisteret har vi mulighet til å undersøke forekomst og endring i bruk av alkohol og vanedannende legemidler blant de eldre. I tillegg ved å koble Norsk Pasientregister, det Kommunale Pasient og Brukerregister og Dødsårsaksregisteret til HUNT3 og HUNT4 kan vi undersøke bruk av helsetjenester og helsekonsekvenser blant eldre som har et forhøyet alkoholbruk, som bruker vanedannende legemidler og som eventuelt kombinerer alkohol og vanedannende legemidler. Ved å bruke data fra HUNT4 70+, som er integrert med HUNT4 blant eldre over 70 år, kan vi undersøke om det er en sammenheng mellom forhøyet alkoholkonsum, bruk av benzodiazepiner og kombinasjon av alkohol og benzodiazepiner og utvikling av demens.

Delmål:

1. Studere forekomst og endring i alkoholkonsum og bruk av vanedannende legemidler blant eldre

2. Undersøke helsekonsekvenser av alkohol og bruk av vanedannende legemidler knyttet til sosioøkonomisk status
3. Undersøke om et forhøyet alkoholkonsum og bruk av benzodiazepiner er relatert til demens blant eldre
4. Undersøke bruk av helsetjenester blant eldre med et forhøyet alkoholkonsum og bruk av vanedannende legemidler
5. Undersøke om problematisk bruk av alkohol og vanedannende legemidler er relatert til død blant eldre

Personer som deltar: Prosjektleder Anne-S. Helvik (professor, AFE, ISM, NTNU), Kjerstin Tevik (søker om postdoc midler) (AFE, ISM, NTNU), Geir Selbæk (forskningsjef, professor, Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse), Sverre Bergh (forskningsjef, Sykehuset Innlandet), Steinar Krokstad (professor, HUNT, ISM, NTNU), Ragnhild Bergene Skråstad (PhD, lege, Avdeling for klinisk farmakologi, St. Olavs Hospital), Rannveig Sakshaug Eldholm (PhD, geriater, Geriatrik avdeling, St Olavs Hospital), Bei Wu (PhD, Rory Meyers, USA), Richard Oude Voshaar (professor, Universitetet i Gronigen, Nederland),

Svar fra søknad desember 2019: Ikke innvilget forskningsmidler

VEKST: Provide Value & Enable Kids through Services and Technology Verdi & Endring gjennom Kosthold, Støtteverktøy og Teknologi for barn

Prosjektperiode: Søknad sendt 25.09.19 Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor, Norsk Forskningsråd – planlagt offentliggjøring av hvilke prosjekter som får støtte 31. mars 2020

Økonomi: 9,3 millioner

Innovasjonsidéen er å adressere overvektspromatikken blant barn gjennom å etablere brukervennlige, bærekraftige og behovsrettede løsninger. På bakgrunn av utfordringsbildet er det behov for å utvikle innovative løsninger som forebygger

overvekt og fedme, og som understøtter folkehelse og livsmestring hos barn og deres foresatte. Det er samtidig nødvendig å utvikle de offentlige tjenestene slik at de kan leveres og drives på en kvalitetsmessig og kostnadseffektiv måte. Vi ønsker å etablere en tjeneste med et tverrsektorielt samarbeid for primærforebygging av overvekt hos barn og sekundærforebygging av fedme. Tjenesten vil støttes av verktøy

(analoge/papirbaserte) og digitale løsninger. Målgruppene er barn under 16 år som er i risiko for, eller som har overvekt, deres foresatte og deres tjenestetilbydere i helse/skole/barnehage. Formålet er å tilrettelegge for at barn og deres foresatte kan gjøre hensiktsmessige valg og ha bærekraftige matvaner ut ifra barnas utvikling og vekst

Personer som deltar i prosjektet: SINTEF i samarbeid med Trondheim kommune, Ny Ålesund kommune, Helse Midt St Olavs hospital og Sykehuset i Ålesund, NTNU (Institutt for data teknikk og informasjonsviteenskap, Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie, Institutt for pedagogikk og livslang læring) og Karolinska Institutet. Fra ISM/AFE Trondheim deltar Bente Prytz Mjølstad. Anita Das, SINTEF er prosjektleder.

“Effects of maximal strength training on musculoskeletal health and neuropsychological function in women with anorexia nervosa: a randomized controlled trial”

REK godkjenning: 2019/915 Styrketrening i behandling av anoreksi

Prosjektbeskrivelse: Nedsatt skjeletthelse er den mest alvorlige og vedvarende helsekonsekvensen ved anoreksi. Vi vet at styrketrening er spesielt effektivt for å øke beinmassen hos unge voksne. Styrketrening har også positiv effekt på muskelfunksjon, og mye tyder på at denne treningsformen også kan ha positive effekter på kognitiv funksjon og psykisk helse. Vi ønsker derfor å gjennomføre en studie der vi undersøker effekten av styrketrening på skjeletthelse, muskelfunksjon, mental helse og kognitiv funksjon hos kvinnelige anoreksipasienter. Studien innebærer en ny tilnærming i behandling av anoreksi, og kan potensielt bidra til å redusere negative fysiske og psykologiske helseeffekter av sykdommen.

Personer som vil delta i prosjektet: Mats Peder Mosti er forsker ved IKOM, ansatt ved KoRus Midt og er prosjektleder, Miriam K. Gustafsson førsteamanuensis ved ISM, overlege ved Tiller DPS, St Olavs hospital og er ansvarlig for biobanken, Jan Pål Loennechen er førsteamanuensis ISB og kardiolog ved St Olavs Hospital, Unni Syversen er professor ved IKOM og endokrinolog, Silje Kaspersen er forsker ved ISM og SINTEF, Siri Weider er førsteamanuensis ved psykologisk institutt, Astrid Kamilla Stunes forsker ved IKOM, Hege Kristin Sætherhaug er seksjonsleder ved Poliklinikk for spiseforstyrrelser, Tiller DPS, St Olavs hospital.

«Kopilot - Digitalisering for ny og bedre behandling av overspisingsslidelse»

Økonomi: 2 mill kr.

Prosjektbeskrivelse: Overspisingsslidelse er den vanligst forekommende spiseforstyrrelsen. Overvekt og fedme er et betydelig samfunnsproblem og om lag 25% av de med kroppsmasseindeks (KMI) > 27 har overspisingsslidelse og forekomsten øker med økende vekt. Kognitiv atferdsterapi (KAT) for spiseforstyrrelser er anbefalt behandling ved overspisingsslidelse. Forskning viser at 50-65 % av de som mottar KAT slutter med overspising. Behandling for spiseforstyrrelsen vurderes som en forutsetning for å oppnå god og langsiktig effekt av vektreduksjons- og livsstilbehandling hos personer med overspisingsslidelse og samtidig fedme. Til tross for dette er det psykologiske behandlingstilbudet til personer med overspisingsslidelse mangelfullt. Dette problemet vil vi løse med en behandlingsmodell bestående av digitale verktøy i kombinasjon med tradisjonell terapi. Det langsiktige målet er å erstatte dagens sprikende tilbud med et kostnadseffektivt, standardisert og likt behandlingstilbud av høy kvalitet for denne pasientgruppen.

Hovedmål for kopilot-prosjektet er å utvikle mobilapplikasjon og en nettside i tett samarbeid med blant annet bruker- og interesseorganisasjonen ROS - Rådgivning om spiseforstyrrelser. Mobilapplikasjonen vil være persontilpasset og kunne brukes både i kombinasjon med tradisjonell terapi og som et selvhjelpsverktøy. Den vil på sikt være et verktøy som vil binde første- og andrelinjetjenesten sammen og dermed skape en mer sømløs organisering rundt den enkelte pasient. Nettsiden vil gi opplysninger om

mobilapplikasjonen samt psykoedukasjon og kunnskapsbasert informasjon om overspisingslidelse samt problemer som kan være koblet til denne lidelsen. Vi vil også undersøke hvordan pasienter, fastleger og behandlere i spesialisthelsetjenesten opplever å bruke de digitale verktøyene. Etter at deltakerne i prosjektet har gjort seg erfaringer med bruken av mobilapplikasjon og nettside, vil vi innhente tilbakemeldinger i form av kvalitative intervjuer. Dette vil være et viktig ledd i testing og kvalitetssikring, som vil danne grunnlag for forbedringer og videreutvikling av de digitale verktøyene. Etter gjennomført prosjekt vil vi ha en anvendbar løsning som kan brukes i klinisk praksis.

Personer som vil delta i prosjektet: Miriam K. Gustafsson førsteamanuensis ved ISM, overlege ved Tiller DPS, St Olavs hospital og er prosjektleder, Marte Vigeland senterleder ved Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS), Juni Raak Høiseth kontaktperson ved Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS) Tonje S. Steigedal Innovation Manager ved TTO, Ketil Thorvik, HEMIT-HELSE MIDT-NORGE IT, Bente Prytz Mjølstad er allmennlege og førsteamanuensis ved AFE, ISM, NTNU, Arnulf Langhammer er professor ved HUNT, Hege Kristin Sætherhaug er seksjonsleder ved Poliklinikk for spiseforstyrrelser, Tiller DPS, Jan Egil Hopsø er psykologspesialist ved Poliklinikk for spiseforstyrrelser.

MYWAY – patient choice and standardization of service pathways for mental illness. Søknad på utlyste midler til forskningsprosjekter innen helse og velferd, samarbeid mellom NTNU og Trondheim kommune.

Prosjektperiode: 2019 – 2022. Første søknad innsendt 01.12.2018. Prosjektet gikk videre i første runde, og ny utvidet søknad ble sendt februar 2019.

Økonomi: Søkes om 6,9 millioner

Prosjektbeskrivelse: Standardized patient pathways are currently implemented in a number of Nordic and European countries to secure effective clinical care and shorter waiting times for patients, especially in cancer care. The MYWAY project will contribute with knowledge on how standardization influences user involvement, patient encounters, multidisciplinary collaboration and coordination between primary and specialist health services for mental health, thereby contribute to better services for marginalized groups. The objective of this project is to build knowledge on patient choice and involvement within standardized pathways in mental health services in order to contribute to better services. MYWAY will explore how patient involvement is organized, communicated and experienced in the design and implementation of standardized pathways in mental health services in Norway from an organisational viewpoint, and from the perspectives of patients and GPs. Our design with collaboration with service providers, including GPs, will contribute to the high impact this knowledge will have on future policies and service design.

Personer som deltar: Marit Solbjør ved ISM er prosjektleder, Erna Håland, Institutt for pedagogikk og livslang læring, Line Melby, SINTEF Digital, avd Helse/ NTNU Gjøvik og Linn Getz og Bente Prytz Mjølstad fra AFE Trondheim.

Prosjektskissen gikk videre og ny utvidet søknad ble sendt i februar 2019, men nådde ikke opp i konkurransen om tildeling av midler.

Taus Tids Tale (TTT). Tjenesteutforming og forebygging av helseskader og mangel på mening i hverdagen hos sårbare unge voksne, agency-utvikling og relasjonskompetanse. Søknad om midler fra Trondheim universitetskommune

Prosjektperiode: august 2019 – juli 2022. Søknad innvilget i 2019, stipendiat tilsatt.

Økonomi: Søkes om 4,6 millioner kroner

Prosjektbeskrivelse: Unge voksne med flyktningebakgrunn havner i medias søkelys når noe styrer galt av sted. De er slik sett veldig synlige. Adresseavisens «ukeadressa-bilaget» 8. des 2018 var viet enslige, mindreårige flytninger. Reportasjen peker på at de fleste klarer seg relativt bra, men anslagsvis en tredjedel sliter med søvnevansker og psykiske plager i tillegg til det unge mennesker generelt kan streve med. Imidlertid får vi vite at psykologhjelp oppleves stigmatiserende, de unge skriver seg ut av spesialisthelsetjenesten, men etterspør samtidig tilgang til lege-hjelp når de føler seg i dårlig form. Vi vil i vår studie ta opp det spørsmålet, reise spørsmål om hvordan tjenester utformes og ønskes utformet, samt utforske informasjonsutvekslingen og relasjonskompetansen mellom kommunale etater og hvordan denne oppleves av de involverte parter. Målet med dette prosjektet er å bidra til forskningsbasert tjenesteutforming til, og forebygging av helseskader og mangel på mening hos, unge voksne med flyktningebakgrunn som har ankommet Norge uten foresatte/foreldre og som er bosatt. Studien er tenkt gjennomført av to stipendiater. Den ene er forskerlinjestudent på medisinerstudiet.

Personer som deltar: Prosjektleder/veileder: Borgunn Ytterhus, professor.

Prosjektdeltakere/veiledere: Linn Getz, professor; Bente Prytz Mjølstad, førsteamanuensis/fastlege; Betty Pettersen, førsteamanuensis/kommuneoverlege Trondheim kommune. Reza Monajemi, rådmannens stab, vil bidra inn i prosjektet som døråpner og rådgiver. På NTNU er prosjektet koplet til faggruppene «Allmenntilleggsmedisin & medisinsk etikk», «Folkehelse» og tankesmien «BlikkPåBarn» ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie. Samtlige av disse er flerfaglige miljøer.

Hva veier tyngst? En studie om belastende oppveksterfaringer blant gravide kvinner med fedme og deres møte med helsetjenesten

Økonomi: Søknad om ph.d. stipend til Helse Nord-Trøndelag. Oppnådde ikke fullfinansiering men oppstartsmidler fra HNT, som dekker innkjøp av HUNT data og seks måneder i 50 prosent stilling for PhD.

Prosjektleder: Julie Horn, spes i gynekologi og obstetrikk, førsteamanuensis Julie Horn, ISM, NTNU. AFE Trondheim ved Linn Getz bidro som samarbeidspartner.

Facilitating lifestyle choices to optimize health in noncommunicable diseases.

Søknad om opprettelse av klinisk akademisk gruppe ved Institutt for Nevromedisin og Bevegelsesvitenskap.

Prosjektleder: Trine tetlie Eik-Nes, Inst for nevromedisin, MH-fakultetet, NTNU. AFE Trondheim ved Linn Getz bidro som samarbeidspartner.

Building a platform for a psychological approach to obesity: the MHOBY study. Søknad til Trondheim Universitetskommune.

Prosjektleder: Trine Tetlie Eik-Nes, Inst for nevromedisin, MH-fakultetet, NTNU. AFE Trondheim ved Linn Getz bidro som samarbeidspartner.

Felles prosjekter ved de fire AFE-ene

QUALICOPC

Quality and Costs of Primary Care in Europe (QUALICOPC, 2010-14) er et EU-finansiert prosjekt etablert for å kartlegge hvilke tjenester allmennlegene utfører i de ulike europeiske landene og pasienters forventing til og tilfredshet med allmennlegenes tjenestetilbud. Det nederlandske forskningssenteret NIVEL (Netherlands Institute of Health Services Research) var initiativtaker. De fire AFEne skulle rekruttere 220 allmennleger og 2200 av deres pasienter (10 pasienter tilhørende hver lege) til å fylle ut omfattende spørreskjemaer. AFE Tromsø har koordinert arbeidet i innsamlingsfasen, mens AFE Oslo har engasjert en allmennlege til å lede de nasjonale analysene, basert på den norske delen av materialet. Datainnsamling ble avsluttet våren 2013. Fastlege og stipendiat ved UiO Torunn Bjerve Eide forsvarte i 2019 sin ph.d. basert på norske/nordiske data fra prosjektet. Avhandlingen hadde tittelen "General practitioners' and patients' experiences and expectations. A comparative study from Norwegian and Nordic general practice; The Quality and Costs of Primary Care in Europe (QUALICOPC) study."

Nasjonal Forskerskole i Allmenntmedisin (NAFALM)

En søknad om forskerskole i allmenntmedisin ble utviklet i 2012 i samarbeid mellom de fire AFE'ne. Forskerskolen er et samarbeidsprosjekt mellom de allmenntmedisinske forskningsmiljøene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø med AFE Oslo som hovedansvarlig. Det foregår samarbeid med allmenntmedisinske forskerskoler og forskningsmiljøer utenfor Norge. Forskningsrådet mottok i alt 29 søknader om støtte til nasjonale forskerskoler, og bevilget totalt 218 mill kroner fordelt på 10 nye skoler, hvorav en i allmenntmedisin.. Forskerskolen ble etablert i oktober 2013.

PraksisNett: Nasjonalt primærmedisinsk forskningsnettverk

NTNU sammen med norsk allmenntmedisinsk forskningsmiljø har fått 65 millioner kroner fra Norges Forskningsråd for en 5-årsperiode for å etablere et norsk forskningsnettverk i primærhelsetjenesten, med utgangspunkt i allmenntpraksis. Denne infrastrukturen skal gjøre forskning i primærhelsetjenesten mye lettere, slik at rekruttering av leger og pasienter og datainnsamling organiseres mer effektivt. Praksisbaserte forskningsnettverk finnes i mange andre land. Nettverkene har personell som kan identifisere pasienter som er aktuelle for studier, rekruttere dem til å delta og innhente data. I dette prosjektet har vi et personvernbevarende system for data-uttrekk fra journaler, støtte til å innhente informert samtykke fra aktuelle pasienter, innhenting av opplysninger fra deltakende

pasienter samt bistand til organisering av både kvantitative og kvalitative studier. Formålet er å legge til rette for rekruttering av fastleger og deres pasienter til studier og innsamling av data. Praksisbaserte forskningsnettverk gir flere pasienter anledning til å delta i forskningsprosjekter som kan bidra til bedre behandling for dem selv og andre pasienter. Nettverket gir også forutsigbarhet for praksiser som ønsker å delta i forskningsprosjekter. Deltakelse i forskning hever kvaliteten på helsetjenesten og gir samtidig forskerne bedre arbeidsvilkår. Ressursene brukes mer effektivt og vi kan utføre mer og bedre forskning på kortere tid.

Prosjektgruppe: Guri Rørtveit (prosjektleder), UniResearch og UiB, Bjørn Bjortveit UiB/UniResearch er leder for koordinerende enhet, Stein Nilsen UniResearch/UiB er regional leder for PraksisNett Vest, Jørund Straand, UiO for arbeidspakke 2 (kordinator for de regionale forskningsenhetene) Peder Halvorsen, UiT leder for PraksisNett Nord, Egil Fors, NTNU leder for PraksisNett Midt, Gustav Bellika, Nasjonalt senter for e-helseforskning (leder for arbeidspakke 3 IT/e-helse) samt IT ekspert dr Svein Gjelstad, UiO. Førsteamanuensis Pål Jørgensen er medarbeider i 20 % stilling fra AFE.

I tillegg er forskere over hele landet aktivt involvert i dette prosjektet. PraksisNett Midt har nå signerte kontrakter med 4 legepraksiser (Edda LS, Halset LS, Saksvik LS og Møllenberg LS), har vært på besøk til ytterligere 2 (Øya LS og Tingvoll LS), har avtale med 2 per dato (Munkholm LS og Kvam LS, Molde). Det er ytterligere 2 legesentre på interessent-listen (Byåsen og Ranheim). PraksisNett Midt har som oppgave å signere 10 praksiser før sommer 2020. I 2019 har det vært stor møte- og reisevirksomhet både med hovedstyret og «Arbeidspakke2» (som har ansvaret som signering av praksiser og utplassering av SNOW-bokser).

Økonomi: Norges Forskningsråd, med eget budsjettansvar for PN-Midt som ivaretas av prosjektøkonomene ved ISM sammen med *Regional forskningsleder i PN-Midt (Egil Fors)*.

Internasjonalt samarbeid

Getz, Kirkengen, Petursson, Sigurdsson, Vogt, Mjølstad og Hetlevik er deltakere i Nordic Risk Group (NRG) som i 2019 avholdt sitt 15. årlige møte, denne gang på Schæffergården, Gentofte i Danmark med støtte fra Fondet For Dansk-Norsk Samarbejde. Petursson var hovedarrangør. NRGs ressurspersoner med lenke til hjemmesider finnes på <http://nordicriskgroup.net/medlemmer/>

Kirkengen har følgende internasjonale tilknytninger og samarbeidspartnere i tillegg til Nordic Risk Group: Network of The Oxford Research Centre in the Humanities, University of Oxford; Program on Violence Prevention, WHO, Geneve; Professor emeritus Vincent J. Felitti, Principal Investigator of the Adverse Childhood Experience Study (ACE Study); Network CauseHealth, School of Economics and Business, Norwegian University of Life Sciences, Aas, Norway; Johann Lynch MD PhD, University

of Queensland, Brisbane, Australia; Professor Havi Carel, Dept. of Philosophy, University of Bristol, UK.

Helvik har hatt internasjonalt samarbeid om artikler og prosjekt i 2019 med følgende personer: Richard Oude Voshaar, Professor, Department of Old age Psychiatry, University Center of Psychiatry (CC44), University Medical Centre Groningen, Groningen, The Netherlands. Bei Wu, Professor, 1) New York University Rory Meyers College of Nursing, USA 2) Duke University of Nursing, Durham, NC, USA .Juan Li, Associate Professor, Nursing School of Second Military Medical University, Shanghai, China. Kamile Kuku, Profesora, Faculty of Nursing, Akdeniz University, Antalya, Tyrkia. Mustafa Coban, Associate Professor, Faculty of Gerontology, Akdeniz University, Antalya, Tyrkia

Fors har internasjonalt samarbeid med Prof Dan Clauw, University of Michigan, Ann Arbor, USA i "Comparison fatigue vs. pain" prosjekt (inkludert "Motoranalysis project – Stensdotter et al.), Fred Wolfe, University of Kansas: «Fibromyalgi-kriterie valideringsprosjekt». Prof.dr. A.M. (Sandra) van Dulmen Professor Communication in Healthcare, psychologist, at: - NIVEL (Netherlands institute for health services research), Utrecht, Nederland. Anne Bergmann, Karolinska Inst, Stockholm (atferdsmedisin). Prof Trudie Chalder, Kings College, London, UK i "CBT ved CFS/ME"-prosjekt.

Getz fortsatte i 2019 sin kontakt med Prof. Bruce McEwen, Rockefeller University NY, fram til McEwen døde brått ved årsskiftet 2019-20. Linn Getz samarbeider med Lotte Hvas, Allmenntmedisinsk Forskningsenhet i København, i et fagutviklingsprosjekt knyttet til narrativ medisin, der de tidligere har publisert to artikler i henholdsvis det danske Månedsskrift for Almen Praksis og det svenske Allmänmedicin, holdt et todagers kurs i Narrativ medisin i Danmark i regi av Praktiserende Lægers Organisation, i samarbeid med John Launer fra London. Getz er medlem av Nordic Network for Narratives in Medicine. Getz, Mjølstad og Rønneberg har også et samarbeid med Hvas ifb med Rønneberg sitt ph.d-prosjekt.

Sigurdsson har flere prosjekter i samarbeid med Island. Han har samarbeidet nordisk med prosjektet Nordic Research School in Family Medicine (se felles prosjekter ved de fire AFE'ne). Han er leder Nordic Federation for General Practice, som er legal eier av Scandinavian Journal of Primary Health Care og de Nordiske kongressene i allmenntmedisin <https://www.nfgp.org/>

Pedersen hadde høsten 2019 et forskningsopphold ved Primary Care Unit, University of Cambridge i England og deltar der i samarbeid om en artikkel med arbeidstitelen «*Comparison of National Guidelines for Secondary Prevention of Ischaemic Stroke.*»

Gunnhild Åberge Vie har samarbeid med George Davey Smith, Marcus Munafo og Robyn Wootton ved University of Bristol, UK.

Verv og lignende

Irene Hetlevik

Stifter av og medlem i Nordic Risk Group (NRG) 2004 -

Anna Luise Kirkengen

Faglig medarbeider Tidsskr Nor Legeforen 2005 -

Member of Board i The Permanente Journal, San Diego 2017 –

Referee i Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology 2013 –

Referee i Tidsskrift for Den norske psykologforening 2014 –

Medlem i komite for innstilling av Marie Spångbergprisen 2006 –

Leder av AFU 2010 –

Leder av bedømmelseskomiteen for et en Førstelektorstilling ved Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Medlem i bedømmelseskomite av frie foredrag ved Nidaroskongressen 2019

Linn Getz

Fagrådet for AMFF, Nestleder 2008 – 19.

Fagenhetsleder Allmenmedisin og Medisinsk Etikk og medlem av den sentrale ledergruppen ved ISM, NTNU fra 2017

Nestleder undervisning for medisin og masterstudier, ISM fra 2017

Programrådet for Nasjonalt Senter for Distriktsmedisin, Norges Arktiske Universitet.

Varamedlem fra 2015 -

Varamedlem i Styret for Program for Anvendt etikk ved NTNU fra 2016 -19

Opponent for Phd, Johanna Lynch, University of Queensland, Australia: *Sense of Safety: a whole person approach to distress in primary care*

Egil Fors

Leder i Norsk forening for smertemedisin (NFSM) fra januar 2018 – dags dato

Leder i Norsk Atferdsmedisinsk forening (NAMF) fra 2012- dags dato (går av april 2019).

Regional leder i det nasjonale primærmedisinske forskningsnettverket PraksisNett-Midt.

Medlem av styret i International Society of Behavioural Medicine (ISBM) fra 2012- dags dato

Medlem i medisinsk fagråd for Norges Fibromyalgiforbund

Referee for Journal of Pain (flere anledninger)

Johann Agust Sigurdsson

Leder Nordic Federation of General Practice (NFGP) 2018-

Medlem Nordic Risk Group

Bente Prytz Mjølstad

Medlem i styret for Norsk forening for allmenmedisin (NFA) 2011 – 2019

Medlem i NFAs faggruppe mot overdiagnostikk 2019 -

NTNU representant i Euract 2015-

Medlem i fagrådet for AMFF 2016 –

Medlem i Nordic Risk Group (NRG)

Medlem i vitenskapelig komite for NCGP 2021 i Stavanger, 2018 –

Medlem i tankesmia BlikkPåBarn <https://www.ntnu.no/ism/tankesmia-blikk-pa-barn>

Medlem i programgruppa for medisinutdanningen, RETHOS-prosjektet 2018- 2020

Medlem i Nasjonalt forskningnettverk for palliasjon i primærhelsetjenesten 2018-

Fagfellevurderer for Scand Jour Prim Health Care, TDNLF

Bjarne Austad

NTNU representant i Euract 2015-

Ingrid S. Følling

Medlem i Nasjonalt Nettverk for Helsefremming i regi av Helsedirektoratet og Senter for Helsefremmende forskning NTNU/HiST
Styringsgruppedlem for VEND- RISK - Et utviklingsprosjekt for å forebygge diabetes type 2 til personer med overvekt i Værnesregionen

Anne-Sofie Helvik

Programleder for Videreutdanning i aldring og eldres helse ved ISM
Representant i Forsknings- og fagutviklingsrådet for Klinikk for øre-nese-hals-, kjeve- og øye-sykdommer ved St. Olavs Hospital
Reviewer for flere tidsskrift i 2019

Halfdan Petursson

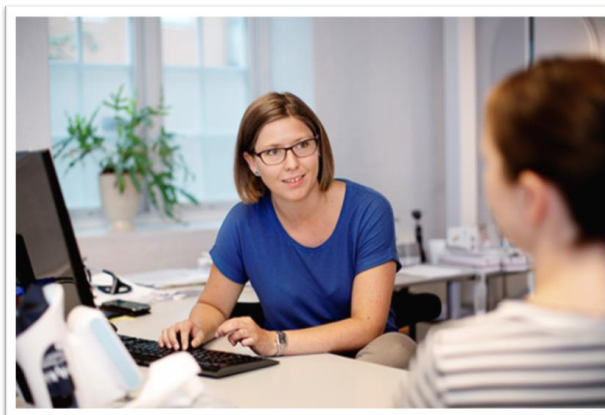
Medlem i Nordic Risk Group
Leder i Rådet för hållbar diagnostik och behandling under Svensk förening för allmänmedicin (SFAM)
Medlem i nasjonal arbeidsgrupp om over- og underdiagnostik og -behandling, inom Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård (Sverige).

Henrik Vogt

Medlem i NFA's Faggruppe og digitale helse og persontilpasset medisin
Referee for en analysis-artikkel i BMJ: "What's holding up the big data revolution in healthcare?" (Dhindsa et al, <https://www.bmj.com/content/363/bmj.k5357>)
Referee for artikkel Towards precision medicine; a new biomedical cosmology (Venter, 2018) i Medicine Healthcare and Philosophy: Medicine, Health Care and Philosophy (2018) 21:443–456
Medlem I Nordic Risk Group

Anne Fasting

Styremedlem i Norsk forening for palliative medisin
Leder av Nasjonalt forskningsnettverk for palliasjon i primærhelsetjenesten
Leder for Klinisk etikk-komité, Helse Møre og Romsdal

TenkeTanken ved AFE Trondheim

Det avvikles 2-4 møter per år, 1-2 dager hver gang. Medarbeiderne i prosjektet representerer en tverrfaglig og tverrvitenskapelig gruppe av forskere med klinisk og pedagogisk erfaring innenfor fagene medisin, mikrobiologi, psykologi, filosofi og litteraturvitenskap. Gruppens medlemmer deler et felles anliggende – ønsket om å bidra til teoriutvikling i medisinen *for å bedre forstå kompleks og/eller funksjonell sykdom*. Tenketanken bidrar til vitenskapelige publikasjoner, kronikker og seminarer.

<https://www.ntnu.no/ism/tenketanken>

Nedenfor omtales TenkeTankens medlemmer. Bidrag med utspring i TenkeTankens arbeid fra medlemmer som ikke tilhører NTNU følger her (de AFE ansattes står i Cristin).

En samlet, detaljert oversikt over TenkeTankens virksomhet, ideutvikling, publisering og formidling årene 2008-2019 finnes på TenkeTankens hjemmeside ved AFE Trondheim.

<https://www.ntnu.no/ism/tenketanken>

Tenketankens medlemmer

Linn Getz

Professor i medisinske adferdsfag ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie ved NTNU.

Tor-Johan Ekeland

Professor i sosialpsykologi, Høgskulen i Volda.

Anna Luise Kirkengen

Professor i allmennmedisin, NTNU og Universitet i Tromsø.

Elling Ulvestad

Avdelingsoverlege, Haukeland universitetssykehus og Professor i immunologi ved Gades Institutt, Universitetet i Bergen.

Arne Johan Vetlesen

Professor i filosofi, Universitetet i Oslo

Edvin Schei

Fastlege og professor i allmennmedisin Universitet i Bergen og Universitet i Tromsø (i tenketanken 2008-2017)

Irene Hetlevik

Professor i allmennmedisin ved NTNU og leder av Allmennmedisinsk forskningsenhet i Trondheim (i tenketanken 2008-19)

Jan Inge Sørbø

Forfatter og professor i litteraturvitenskap, Høgskulen i Volda

Thor Eirik Eriksen

Spesialrådgiver, phd. arbeids- og miljømedisinsk avdeling, Universitetssykehuset Nord-Norge

Tenketankens aktivitet i 2019

Referat fra Tenketankens 34. Møte (220319)

Dette møtets tema er en fortsettelse av de sentrale emner i forrige møte og knyttet til drøftingen om virkningen av destruktiv erfaring. Hvis den nye kunnskapen om den iboende fare for opprettholdelse av et JEG, eller en bevissthet om "meg selv", viser seg å holde stand, må både nyere hjerneforskning og nyeste genetikk tas under lupen.

Hvis genetikere holder fast ved at vårt genom bestemmer vår identitet, blir manipulasjon av gener ved CRISPR-metoden et sentralt tema. Ved Institute of Neuroscience i Shanghai har man klonet genmanipulerte aper (genetisk nærmest menneske-genomet). De er altså genetisk identiske. Formålet er biomedisinsk forskning, og mot moralske innvendinger holdes det opp at man på trenger *færre forsøksdyr* når alle er identiske. Dessuten vet vi nå med sikkerhet at også et par kinesiske tvillinger er blitt til etter inngrep i deres genom med CRISPR.

Nyheten ble av opphavspersonen til teknologien, Jennifer Doudna, kommentert slik: "Mitt håp er at dette horrible misbruket av teknologi ikke svekker publikums aksept. Jeg følte, og føler fremdeles avsky." (gjengitt i Morgenbladet 250119). Nobelprisvinner i cellebiologi David Baltimore skal ha sagt at forsøket var uansvarlig og at det var et bevis på at *forskersamfunnet hadde mislykkes i å regulere seg selv*.

Samtidig roper biologer ved NTNU forferdet at "århundrets gjennombrudd" må bli tillatt i Norge fordi de vil lage mengder av bleke mikroalger til bruk som laksefôr. I TDNLF (210119) omtales CRISPR med et lite forbehold som "mindre presist enn først antatt", fordi man åpenbart har glemt at deler av et hele (= Genom) ikke kan endres uten at "annet" endrer seg, bare at det ikke kan predikeres hva "annet" er – og hvordan det vil endre seg.

Her er flere temaer som lenge har vært sentrale i TenkeTankens drøftelser: illusjonen om den *verdinøytrale* forskningen, gitt et objektiviserende grep, på den ene siden, og den *verdidadede* praksis, arenaen for moral, på den andre; forskernes ansvar for kunnskapens iboende potensiale for bruk og misbruk; berøringsflaten mellom ansvar og moral.

Dette har Arne Johan Vetlesen og Thomas Hylland Eriksen tatt opp i sitt essay med tittelen *Klimaflukten er i gang* (Morgenbladet 2019/1) med referanse til filosof Tim Mulgans bok "Ethics for a broken world", som tematiserer at den toneangivende vestlige moralfilosofien er dårlig forberedt på å besvare spørsmålene som endringene i jordens klima aktualiserer.

Emnene *ansvar* og *moral* var implisitt i møtegjesten Per Brodals høyttenkning om hjerneforskning, en disiplin med stadig stigende anseelse og retorisk dominans. Det kommer til uttrykk i at kritikere bruker ord som "neuromythology", "neuromania" og "neuromadness". Basert på langvarig erfaring og egen kritisk innstilling til den rådende overvurdering av hjerneforskningens potensial, refererer Brodal til følgende kilder: Bennett, MR, Hacker PMS. *The philosophical foundations of neuroscience*. Oxford: Blackwell Publishing, 2003; Shulman RG. *Brain imaging. What it can (and cannot) tell us about consciousness*. Oxford: Oxford University Press, 2013; Cassell E. *The nature of healing. The modern practice of medicine*. Oxford: Oxford University Press, 2013.

Brodal advarer imot at resultater av den reduksjonistisk baserte hjerne- og bevissthetsforskning blir "oversolg" med henblikk på hvilke spørsmål de kan besvare gitt de iboende begrensninger i den dominante forskningsmetodologi. Brodal peker spesielt på forskernes uttalte tendens til å tillegge deler av en større helhet – her: Hjernen – egenskaper som bare gir mening når disse tilskrives helheten – her: Mennesket. Fenomenet begrepsfestes som "mereologisk feilslutning" (omtalt i den foran nevnte boken av Bennett og Hacker). Slike feilslutninger kommer til uttrykk i nevrovitenskapelige artikler som i sin ordbruk fremstiller hjernen som et autonomt tolkende organ eller til og med deler av hjernen som autonome, speilet i formuleringer so "When the amygdala receives a frightening impuls". Det er lov å spørre: "What frightenes an amygdala?"

Også sentrale personer i norsk medisinsk forskning begår mereologiske feilslutninger, muligens til og med uten å være seg det bevisst. Det kommer til uttrykk i følgende utsagn (2016) av professor Pål Kraft, leder av avdelingen for helseforskning (HELSEVEL) i Norges Forskningsråd (NFR):

"Ikke alle finansierer ser styrken i den kvalitative tilnærmingen. Poenget er at kvalitativ metode ikke har dratt nytte av teknologiutviklingen, og konsekvensen er at andre metoder gir bedre resultater. Med kvalitativ metode kan man *spørre* folk om deres tanker, følelser og meninger. Men med ny teknologi kan man *måle* hva folk tenker, føler og mener. Med metoder som EEG, FMRI og "eye tracking", som ser på øyets bevegelser og pupillens størrelse, kan man se mentale prosesser. Slike data er bedre enn kvalitative data."

Den 2. oktober 2019 presenterte Tor-Johan Ekeland, Thor Eirik Eriksen og Anna Luise Kirkengen TenkeTankens idegrunnlag og arbeid på den årlige nettverkssamlingen for alle de sju Ambulante Rehabiliteringsteam (ART) i Helse Nord på Sommarøy under temaet "Hva kreves det for å muliggjøre personsentrerte helsetjenester?"

Den 21. og 22. oktober 2019 gjentok TenkeTankens medlemmer, gjester og studentene Elin Stranden og Ida Foyn Gundersen (med. fak. NTNU) fjorårets PMU-emnekurs **Forutsetninger for en helhetlig helseforståelse** under Nidaroskongressen 2019. Av den grunn ble det ikke avholdt flere møter i 2019.

*Beretningen om TenkeTankens indre liv konkluderer med fire kondensater:
Mennesket påvirkes på alle eksistensielle nivåer – fra det metafysiske til det genetiske – av sine erfaringer.*

Medisinsk kunnskapsbygging som ikke favner den menneskelige erfarings- og meningsdimensjonen yter ikke menneskenaturen rettferd.

Et menneskes sykdommer må tolkes i sammenheng med dette menneskets erfaringer for at medisinsk behandling kan bli optimal.

Å fortolke menneskelig lidelse i en forståelsesramme som favner erfaringens virkning på kroppens fysiologi er legens mest sentrale utfordring og oppgave.

Derfor er det som tenkes i TenkeTanken høyst relevant for allmennmedisinen – men også for hele medisinfaget og alle fag for hvilke medisinsk kunnskap er premisset.

Oslo og Trondheim i mars 2020

Anna Luise Kirkengen

Eksterne TenkeTank-medlemmers formidling i 2019 inspirert av fellesarbeidet i TenkeTanken

Ekeland T-J. Kulturpsykologiske perspektiv på born og unge sine vanskar. Jubileumskonferanse, Voss DPS, 240119.

Ekeland T-J. Oppvekstvansker i nyliberal kontekst. Fagdag rus og psykisk helse; Tønsberg kommune, 080319.

Ekeland T-J. Kunnskap og praksis. Historiske spenninger – objektivering eller subjektivering? Fagdag Foreningen for psykodynamisk psykiatri, Sola, 040419

Ekeland T-J. Kulturpsykologiske perspektiv på oppvekstproblem. Fagdag Kirkens Bymisjon, Tønsberg, 040919.

Ekeland T-J. Kunnskap og praksis i rehabilitering Er evidensbasert praksis svaret? Nettverksamling Ambulante rehabiliteringsteam, UNN Tromsø, 021019.

Ekeland T-J. Møter allmennleger fenomenet identitetshavari? Nidaroskongressen; Trondheim, 211019.

Ekeland T-J. Frå psykiatri til psykisk helsevern - Framtidsperspektiv. Jubileumskonferanse, Nidaros DPS, Trondheim, 251019.

Ekeland T-J. Kulturpsykologisk forståelse av barn og unges psykiske vanskar. Fagdag Helse Bergen, Bergen, 201119.

Ekeland T-J. Når Staten vil være terapeut - Om grenseoverskridingar i nyliberal styring. Foredrag Norsk Psykologforening, Bergen 221119.

Ekeland T-J. Oppvekst og helseproblem i nyliberale samfunn. Fagdag Larvik kommune, Larvik, 061219.

Eriksen TE. Kunnskap og ordenssystemer. Hva skal stå i sentrum? Kvalitetssikringen? Kontrollen? Kunnskapen? Forbedringen? Økonomien? Manualene? Resultatene? Rapportene? Personen? Seminar for Ambulant Rehabilitering (ART), Helse Nord, Sommarøy, 020919.

Eriksen TE. Orden og Balansekunst. Begrepet "Medisinsk uforklarte symptomer" som invitasjon og peker. Nidaroskongressen, Trondheim, 220919.

Eriksen TE. «Psykisk helse» i arbeidslivet – Avdekning og Tildekning». Seminar i regi av Studentrådgivningene ved UiT Norges Arktiske Universitet, Tromsø, 081119.

Sørboe JI. Arena for kamp om tre sannhetsforståelser: Helsevesenet. Nidaroskongressen, Trondheim, 220920.

Ulvestad E. Evolusjonens "master-design": Samliv og helhet. Nidaroskongressen, Trondheim, 210920.

CRISTIN rapportering 2019

AFE-tilknyttede publikasjoner, foredrag og mediebidrag

Vitenskapelige publikasjoner

1. Björklöf, Guro Hanevold; Helvik, Anne-Sofie; Ibsen, Tanja Louise; Telenius, Elisabeth Wiken; Grov, Ellen Karine; Eriksen, Siren.

Balancing the struggle to live with dementia: a systematic meta-synthesis of coping.
BMC Geriatrics 2019; Volum 19.

VID OSLOMET NTNU SIV

2. Bjorvatn, Bjørn; Kristoffersen, Espen Saxhaug; Halvorsen, Peder Andreas; Fors, Egil Andreas; Nilsen, Stein; Rørtveit, Guri.

Ny infrastruktur for allmennmedisinsk forskning.

Tidsskrift for Den norske legeforening 2019 ; Volum 139.(1) s. 24-26

AHUS HAUKELAND NORCE NTNU UiB UiO UiT

3. Brandkvist, Maria Charlotta; Bjørngaard, Johan Håkon; Ødegård, Rønnaug; Åsvold, Bjørn Olav; Sund, Erik; Vie, Gunnhild Åberge.

Quantifying the impact of genes on body mass index during the obesity epidemic: Longitudinal findings from the HUNT Study.

BMJ. British Medical Journal 2019 ; Volum 366. s. 1-8

NORD NTNU STO

4. Fors, Egil Andreas.

Fibromyalgi og graviditet (dansk utgave).

Fibromyalgi 2019 (2) s. 18-19

NTNU

5. Grimsland, Frida; Borza, Tom; Seim, Arnfinn; Helvik, Anne-Sofie.

Toalettvaner blant eldre med og uten demens som mottar hjemmetjenester – en longitudinell studie.

Tidsskriftet aldring og helse 2019; Volum 23.(4) s. 48-53

NTNU SI SIV

6. Grimsland, Frida; Seim, Arnfinn; Borza, Tom; Helvik, Anne-Sofie.

Toileting difficulties in older people with and without dementia receiving formal in-home care-A longitudinal study.

Nursing Open 2019; Volum 6.(3) s. 1055-1066

NTNU SI SIV STO

7. Groven, Nina; Fors, Egil Andreas; Reitan, Solveig Merete Klæbo.

Patients with Fibromyalgia and Chronic Fatigue Syndrome show increased hsCRP compared to healthy controls.

Brain, behavior, and immunity 2019; Volum 81. s. 172-177

NTNU STO

8. Groven, Nina Hinselwood; Fors, Egil Andreas; Reitan, Solveig Merete Klæbo.
Immunopsychiatry in Fibromyalgia and Chronic Fatigue Syndrome.
Clinical and Experimental Rheumatology 2019 ;Volum 37.(1) Suppl. 116
NTNU

9. Gustafsson, Miriam K.; Romundstad, Pål Richard; Stafne, Signe Nilssen; Helvik, Anne-Sofie; Stunes, Astrid Kamilla; Mørkved, Siv; Salvesen, Kjell Å; Thorsby, Per Medbøe; Mosti, Mats Peder; Syversen, Unni.
The effect of an exercise program in pregnancy on vitamin D status among healthy, pregnant Norwegian women: a randomized controlled trial.
BMC Pregnancy and Childbirth 2019 ;Volum 19:76. S. 1-10
NTNU OUS STO

10. Helvik, Anne-Sofie; Barca, Maria Lage; Bergh, Sverre; Saltyte Benth, Jurate; Kirkevold, Øyvind; Borza, Tom.
The course of depressive symptoms with decline in cognitive function - a longitudinal study of older adults receiving in-home care at baseline. *BMC Geriatrics* 2019 ;Volum 19.(1) s. -
AHUS NTNU SI SIV STO UiO

11. Hjørleifsson, Stefan; Hvas, Lotte; Saxtrup, Nils; Sturmberg, Joachim; Getz, Linn Okkenhaug.
Working with complexity is a core generalist competence – Obesity as a case. Symposium at the 21st Nordic Congress of general Practice, Aalborg 17-20 June 2019. *21st Nordic Congress of General Practice 17-20 June 2019, Aalborg, Denmark 2019*
NTNU UiB

12. Hofmann, Bjørn Morten; Skolbekken, John-Arne; Getz, Linn Okkenhaug.
The name of the game: Is preventive screening “cancer screening?”.
European Journal of Clinical Investigation 2019 ;Volum 49.(6) s. e13096-
NTNU

13. Kirkengen, Anna Luise.
Når "rar" og "sær" er uttrykk for noe mer. Susan S. Senstad. Milk and Venom.
Tidsskrift for Den norske legeförening 2019 ;Volum 139. s. 1502-1502
NTNU

14. Li, Juan; Wu, Bei; Tevik, Kjerstin Elisabeth; Krokstad, Steinar; Helvik, Anne-Sofie.
Factors associated with elevated consumption of alcohol in older adults-comparison between China and Norway: the CLHLS and the HUNT Study.
BMJ Open 2019 ;Volum 9.(8)
NTNU SIV

15. Linnet, Kristjan; Sigurdsson, Johann Agust; Tomasdottir, Margret Olafia; Sigurdsson, Emil Larus; Gudmundsson, Lárus S.
Association between prescription of hypnotics/anxiolytics and mortality in multimorbid and nonmultimorbid patients: a longitudinal cohort study in primary care.
BMJ Open 2019 ;Volum 9.(12) s. 1-10
NTNU

- 16. Lornstad, Marie Turmo; Aarøen, Marte Kristensen; Bergh, Sverre; Saltyte Benth, Jurate; Helvik, Anne-Sofie.**
Prevalence and persistent use of psychotropic drugs in older adults receiving domiciliary care at baseline.
BMC Geriatrics 2019 ;Volum 19. s. -
AHUS NTNU SI SIV STO UiO
- 17. Mossberg, Karin; Petursson, Halfdan; Mjølstad, Bente Prytz.**
Obesity - is weight-reducing surgery the only option? Workshop.
Abstracts Nordic Congress of General Practice 2019 Aalborg 2019
- 18. Moynihan, Ray; Brodersen, John; Heath, Iona; Johansson, Minna; Kuehlein, Thomas; Minue- Lorenzo, Sergio; Petursson, Halfdan; Pizzanelli, Miguel; Reventlow, Susanne; Sigurdsson, Johann Agust; Stavdal, Anna; Treadwell, Julian; Glasziou, Paul.**
Reforming disease definitions: A new primary care led, people-centred approach.
BMJ Evidence-Based Medicine 2019
NTNU
- 19. Nilsen, Ann Helen; Helvik, Anne-Sofie; Thorstensen, Wenche Moe; Salvesen, Øyvind; Bugten, Vegard.**
General Health, Vitality, and Social Function After Sinus Surgery in Chronic Rhinosinusitis.
Laryngoscope Investigative Otolaryngology 2019 ;Volum 4.(5) s. 476-483
NTNU STO
- 20. Pedersen, Rune Aakvik; Petursson, Halfdan; Hetlevik, Irene.**
Stroke follow-up in primary care: a Norwegian modeling study on the implications of multi morbidity for guideline adherence. *BMC Family Practice* 2019 ;Volum 20.(1) s. 1-10
NTNU
- 21. Petursson, Halfdan; Johansson, Minna; Sjögren, Jonas; Håkansson, Jan; Svensson, Staffan; Andre, Malin; Elmroth, Ulrika; Hultberg, Josabeth.**
Var drar man gränsen mellan lagom, över och underdiagnostik?
SFAM kongress 2019, Borås. Abstrakt
NTNU
- 22. Petursson, Halfdan; Tomasdottir, Margret Olafia; Sigurdsson, Johann Agust.**
Redefining hypertension: 130/80 – why, and what are the consequences?
21st Nordic Congress of General Practice 17-20 June 2019, Aalborg, Denmark 2019
NTNU
- 23. Rasouli, Omid; Gotaas, Merethe Otelie Eide; Stensdotter, Ann-Katrin; Skovlund, Eva; Landrø, Nils Inge; Dåstøl, Pål Øyvind; Fors, Egil Andreas.**
Neuropsychological dysfunction in chronic fatigue syndrome and the relation between objective and subjective findings. *Neuropsychology* 2019 ;Volum 33.(5) s. 658-669
NTNU STO UiO VV
- 24. Sandmæl, Jon Arne; Sand, Kari; Bye, Asta; Solheim, Tora Skeidsvoll; Oldervoll, Line Merethe; Helvik, Anne-Sofie.**

Nutritional experiences in head and neck cancer patients.
European Journal of Cancer Care 2019; Volum 28.(6)
OSLOMET LHL NTNU OUS STO UiO

25. Sigurdsson, Johann Agust.

Tilblivelsen og utviklingen af Nordisk Kongres for Almen Medicin.
Practicus 2019 (246) s. 12-13
NTNU

26. Sigurdsson, Johann Agust; Beich, Anders; Varinen, Aleks; Tomasdottir, Margret Olafia; Brelin, Petter; Rudebeck, Carl Edvard; Stavdal, Anna.

Core values, principles and purposes of general practice in the Nordic countries.
21st Nordic Congress of General Practice 17-20 June 2019, Aalborg, Denmark 2019
NTNU UiO

27. Sigurdsson, Johann Agust; Stavdal, Anna; Dijkstra, Rob; van der Horst, Henriette.

Our core values in a changing world.
24th WONCA Europe Conference. Bratislava, Slovakia, June 26-29, 2019 2019
NTNU UiO

28. Smith, Blair H.; Fors, Egil Andreas; Korwisi, Beatrice; Barke, Antonia; Cameron, Paul; Colvin, Lesley; Richardson, Cara; Rief, Winfried; Treede, Rolf-Detlef.

The IASP classification of chronic pain for ICD-11: applicability in primary care.
Pain 2019 ;Volum 160. (1) s. 83-87
NTNU

29. Straand, Jørund; Bentzen, Niels; Björkelund, Cecilia; Sigurdsson, Johann Agust; Puustingen, Rob.

Birth and growth of academic practice in the Nordic countries.
21st Nordic Congress of General Practice 17-20 June 2019, Aalborg, Denmark 2019
NTNU UiO

30. Sturmberg, Joachim; Hvas, Lotte; Saxtrup, Niels; Hjørleifsson, Stefan; Getz, Linn Okkenhaug.

From Theory to practice: Complexity science in Daily Practice. Workshop, Nordic Congress of General Practice, Aalborg 17-20 June 2019.
Abstracts Nordic Congress of General Practice 2019 2019
NTNU UiB

31. Sundby, Harald; Næss, Sveinung; Mjølstad, Bente Prytz; Getz, Linn Okkenhaug.

Kommunikativ ekstrem sport: På lag med dem som utfordrer oss mest. Et undervisningsopplegg ved medisinstudiet, NTNU.
Læringsfestivalen program 2019
DMMH NTNU

32. Svensson, Staffan; Hultberg, Josabeth; Johansson, Minna; Sjögren, Jonas; Andre, Malin; Håkansson, Jan; Elmroth, Ulrika; Petursson, Halfdan.

Hur ska man kalibrera standardiserade vårdförlopp för att undvika överdiagnostik?
SFAM kongress 2019, Borås. Abstrakt 2019
NTNU

33. Tevik, Kjerstin Elisabeth; Selbæk, Geir; Engedal, Knut; Seim, Arnfinn; Krokstad, Steinar; Helvik, Anne-Sofie.

Factors associated with alcohol consumption and prescribed drugs with addiction potential among older women and men – the Nord-Trøndelag health study (HUNT2 and HUNT3), Norway, a populationbased longitudinal study.

BMC Geriatrics 2019 ;Volum 19. s. -
HNT NTNU OUS SI SIV STO UiO

34. Tevik, Kjerstin Elisabeth; Selbæk, Geir; Engedal, Knut; Seim, Arnfinn; Krokstad, Steinar; Helvik, Anne-Sofie.

Mortality in older adults with frequent alcohol consumption and use of drugs with addiction potential – The Nord Trøndelag Health Study 2006-2008 (HUNT3), Norway, a population-based study.

PLOS ONE 2019 ;Volum 14.(4) s. -
HNT NTNU OUS SI SIV STO UiO

35. Vie, Gunnhild Åberge; Wootton, Robyn E; Bjørngaard, Johan Håkon; Åsvold, Bjørn Olav; Taylor, AE; Gabrielsen, Maiken Elvestad; Davey, George Smith; Romundstad, Pål Richard; Munafo, Marcus R.

The effect of smoking intensity on all-cause and cause-specific mortality-a Mendelian randomization analysis.

International Journal of Epidemiology 2019 ;Volum 48.(5) s. 1438-1446
NTNU STO

36. Vogt, Henrik; Green, Sara; Ekstrøm, Claus Thorn; Brodersen, John.

How precision medicine and screening with big data could increase overdiagnosis. *BMJ. British Medical Journal* 2019: Volum 366

BOK

Schiøtz, Aina; Nylander, Gro; Lie, Anne Kveim; Fors, Egil Andreas; Skårderud, Finn; Godøy, Bjørn; Dahl, Ellen Støkken; Nøkleby, Hanne Magdalene; Stoltenberg, Camilla; Adampour, Mina; Dietrichs, Espen; Stien, Ragnar; Zahid, Wasim; Spurkland, Anne; Aavitsland, Preben; Stueland, Espen D; Wullf, Hanne Brække.

Blod og Bein. Lidelse, lindring og behandling i norsk medisinhistorie.

Oslo: Nasjonalbiblioteket 2019 (ISBN 978-82-7965-386-8) 223 s.
FHI HINN NTNU OUS UiO

DEL AV BOK/RAPPORT

1. Fors, Egil Andreas.

Hurtigkirurgi og bartskjærer, morfinsprøyter og etergass. I: *Blod og bein. Lidelse, lindring og behandling i norsk medisinhistorie.*

Oslo: Nasjonalbiblioteket 2019 ISBN 978-82-7965-386-8. s. 53-69

NTNU

2. Hetlevik, Irene; Getz, Linn Okkenhaug; Eriksen, Thor Eirik; Sørbø, Jan Inge; Ulvestad, Elling; Vetlesen, Arne Johan; Kirkengen, Anna Luise.

Tor-Johan Ekeland -- en tenker i en trengselstid. I: *Grunnlagsproblemer i vitenskapene om mennesket*.

Abstrakt forlag 2019 ISBN 978-82-7935-394-2. s. 245-252

HVO NTNU UiB UiO UiT

3. Kirkengen, Anna Luise; Lynch, Johanna.

Biology and experience intertwined - trauma, neglect and physical health. I: *Humanising Mental health Care in Australia*.

London: Taylor & Francis Group 2019 ISBN 9780429021923. s. 195-207

NTNU

RAPPORTER OG DOKTORGRADSAVHANDLINGER

3. Tevik, Kjerstin Elisabeth.

Alcohol consumption and use of drugs with addiction potential in older adults - a population based study.

Trondheim: NTNU Grafisk senter 2019 (ISBN 978-82-326-4108-6) 283 s.

NTNU SIV UiO

1. Damberg, Karl; Petursson, Halfdan.

Sekventiell monoterapi av hypertoni med hembloodtrycksmätning.

Göteborg: FoU-Centrum Göteborg och Södra Bohuslän 2019 41 s.

NTNU

2. Strannberg, Emelie; Petursson, Halfdan.

Antibiotikaföreskrivning vid videobesök – en deskriptiv analys av föreskrivningen vid Närhälsan Online.

Göteborg: FoU-Centrum Göteborg och Södra Bohuslän 2019 35 s.

KONFERANSEBIDRAG

1. Austad, Bjarne; Svedahl, Ellen Rabben; Pape, Kristine; Toch-Marquardt, Marlen; Skarshaug, Lena Janita; Kaspersen, Silje Lill; Bjørngaard, Johan Håkon.

Increasing workload in Norwegian general practice – a qualitative study.

Nidaroskongressen; 2019-10-24 - 2019-10-24

NTNU SINTEF

2. Baasland, Ingrid.

HPV og CIN forandringer.

Nasjonale kursuke for allmennmedisin; 2019-03-01 - 2019-03-15

NTNU

3. Fasting, Anne.

Fastlegers erfaring og rolleforståelse ved palliasjon.

Januarseminaret 2019, Fastlegens rolle i livets slutfase; 2019-01-14 - 2019-01-15

4. Fasting, Anne.

Palliativ plan Møre og Romsdal. Januarseminaret 2019,
Fastlegens rolle i livets slutfase; 2019-01-14 - 2019-01-15
NTNU

5. Fasting, Anne; Mjølstad, Bente Prytz; Hetlevik, Irene.

General Practitioners' experiences with palliative and end of life care: a Norwegian qualitative study.
Nidaroskongressen; 2019-10-24 - 2019-10-24
NTNU

6. Fasting, Anne; Mjølstad, Bente Prytz; Hetlevik, Irene.

Palliative care in general practice; a Norwegian questionnaire study on the GPs role..
Nordic congress of general practice; 2019-06-17 - 2019-06-20
NTNU

7. Foldal, Vegard; Standal, Martin Inge; Aasdahl, Lene; Hagen, Roger; Fors, Egil Andreas; Johnsen, Roar; Bagøien, Gunnhild; Solbjør, Marit.

Sick-listed Workers' experiences with motivational interviewing administered by caseworkers in the return to work process.
WDPI; 2019-06-07 -2019-06-07
NTNU STO

8. Fors, Egil Andreas.

Nasjonalt Forskningsnettverk i primærhelsetjenesten PraksisNett (www.praksisnett.no).
Nidaroskongressen 2019; 2019-10-24
NTNU

9. Fors, Egil Andreas; Smith, Blair H; Barke, Antonia; Korwisi, Beatrice; Rief, Winfried; Treede, Rolf-Detlef.

ICD11 PC LINEARIZATION AND CLASSIFICATION OF CHRONIC PAIN IN PRIMARY CARE.
EFIC; 2019-09-04 - 2019-09-07
NTNU

10. Getz, Linn Okkenhaug.

Allmennmedisin og samfunnsmedisin = VBK (verdens beste kampsaker).
Prisvinnerforedrag. Nidaroskongressen 2019; 2019-10-24
NTNU

11. Getz, Linn Okkenhaug.

Allostatisk overbelastning- prisen for tilpasning og overlevelse.
Emnekurs for fastleger, psykologer og tannleger; 2019-10-21
NTNU

12. Getz, Linn Okkenhaug.

Biologi, biografi og allostatisk belastning - et språk for å beskrive tilpasninger, mestring og prisen for overlevelse.
Schizofrenidagene 2019; 2019-11-07
NTNU

13. Getz, Linn Okkenhaug.

Hele pasienter i det delte helsevesen. Innlegg og etterfølgende paneldebatt i konferansens plenum.

Schizofrenidagene 2019; 2019-11-08

NTNU

14. Getz, Linn Okkenhaug.

Hvordan livserfaringer påvirker den menneskelige biologien – om traumer, stress, epigenetikk og sykdomsutvikling, samt muligheter for forebygging.

Møte for Rådmannens stab; 2019-11-02

NTNU

15. Getz, Linn Okkenhaug.

Hvordan livserfaringer påvirker den menneskelige biologien – om traumer, stress, epigenetikk og sykdomsutvikling, samt muligheter for forebygging.

Fagdag for Statlige fosterhjem; 2019-09-25

NTNU

16. Getz, Linn Okkenhaug.

Introduction to Complexity Science.

21st Nordic Congress for General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20

NTNU

17. Getz, Linn Okkenhaug.

Kloke valg - klok student.

Diskusjonskveld, debattforum. Norsk Medisinstudentforening ved NTNU, temakveld

Kloke valg; 2019-02-28

NTNU

18. Getz, Linn Okkenhaug.

Livet setter seg i kroppen. Om belastende erfaringers innvirkning på menneskets biologi.. Møte i Trøndelag medisinske seniorforening; 2019-11- 04

NTNU

19. Getz, Linn Okkenhaug.

Livserfaringer, biologi, kropp, fedme – et puslespill av kunnskap.

Fedmeseminar i regi av MHOBY prosjektet; 2019-10-02

NTNU

20. Getz, Linn Okkenhaug.

Multimorbiditet i Primærhelsetjenesten.

Norsk Smerteforenings Fagkonferanse for Kunnskapsbasert Smertebehandling; 2019-01-03

NTNU

21. Getz, Linn Okkenhaug.

Refleksjonsnotat fra klinisk praksis i primærhelsetjenesten.

Praksisveilederkurs NTNU; 2019-01-02

NTNU

22. Getz, Linn Okkenhaug; Sundby, Harald; Næss, Sveinung.

Kommunikativ ekstremsport. På lag med dem som utfordrer oss mest. Et undervisningsopplegg ved medisinstudiet, NTNU.
Læringsfestivalen 2019; 2019-05-06
NTNU DMMH

23. Groven, Nina; Fors, Egil Andreas; Reitan, Solveig Merete Klæbo.
Immunopsychiatry in Fibromyalgia and Chronic Fatigue Syndrome.
International Congress on Controversies in Fibromyalgia; 2019-03-04-2019-03-05
NTNU

24. Jønsson, Alexandra Ryborg; Willadsen, Tora Grauers; Brodersen, John; Møller, Anne; Koskela, Tuomas H.; Mjølstad, Bente Prytz; Reventlow, Susanne.
Multimorbidity: New Perspectives on the (Over?)Diagnosis of Patients.
21st.Nordic Congress General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20
NTNU

25. Kirkengen, Anna Luise.
Barn og voldserfaring. Masterkurs Psykisk helse barn og unge; 2019-11-27
NTNU

26. Kirkengen, Anna Luise.
Cause or Source. Masterclass; 2019-05-13
NTNU

27. Kirkengen, Anna Luise.
Den levde kroppen. Åpent seminar; 2019-11-05
NTNU

28. Kirkengen, Anna Luise.
Den levde kroppen og kronisk sykdom. Intern videreutdanning; 2019-11-14
NTNU

29. Kirkengen, Anna Luise.
En annen evidens. Årsmøteseminar; 2019-10-02
NTNU

30. Kirkengen, Anna Luise.
Er avmakt helsefarlig. Flerkulturelt helsearbeid; 2019-03-29
NTNU

31. Kirkengen, Anna Luise.
Erfaring er ikke det samme som eksponering. Forskningsseminar; 2019-10-18
NTNU

32. Kirkengen, Anna Luise.
Forsømte barn. ACE konferanse; 2019-10-07
NTNU

33. Kirkengen, Anna Luise.
Har tidlig krenkelseserfaring betydning for helsen. Trygghetsuke 2019; 2019-11-01

NTNU

34. Kirkengen, Anna Luise.

Hvordan forstå pasientene våre bedre. Nasjonal konferanse; 2019-04-10

NTNU

35. Kirkengen, Anna Luise.

Kan man bli syk av vond erfaring?. Fagdag om traumer; 2019-11-19

NTNU

36. Kirkengen, Anna Luise.

Komplekse traumer -- kompleks sykkelighet. Intern videreutdanning; 2019-03-13

NTNU

37. Kirkengen, Anna Luise.

Konsekvenser av vold. Masterkurs i psykososialt arbeid; 2019-11-05

NTNU

38. Kirkengen, Anna Luise.

Krenkelser og sykdom. Oslo Metropolitan University; 2019-01-08

NTNU

39. Kirkengen, Anna Luise.

Kroppsliggjort erfaring -- angår det psykiatrien?. Intern videreutdanning; 2019-09-25

NTNU

40. Kirkengen, Anna Luise.

Livet i kroppen. Masterutdanning i psykomotorisk og psykiatrisk fysioterapi; 2019-03-04

NTNU

41. Kirkengen, Anna Luise.

Multimorbiditet, en klinisk utfordring.

Videreutdanning i psykomotorisk fysioterapi; 2019-02-05

NTNU

42. Kirkengen, Anna Luise.

Multisystemforstyrrelser. Grunnkurs C; 2019-01-22

NTNU

43. Kirkengen, Anna Luise.

Rusede voksne skader sine barn langvarig. Masterutdanning i psykisk helse og rus/Masterutdanning i helsesykepleie; 2019-09-09

NTNU

44. Kirkengen, Anna Luise.

Smertelige inntrykk -- smertefulle uttrykk.

Videreutdanning i psykososialt arbeid; 2019-05-07

NTNU

45. Kirkengen, Anna Luise.

Transformasjonen fra erfaring til uhelse.

Intern videreutdanning; 2019-11-20 NTNU

46. Kirkengen, Anna Luise.

Transforming social adversity into sickness: the physiological side.
3rd Nordic Network Seminar on Consequences of Childhood Sexual Abuse;
2019-10-08
NTNU

47. Kirkengen, Anna Luise.

Utsatte barn. Årsmøteseminar; 2019-11-09
NTNU

48. Kirkengen, Anna Luise.

Vanskelig oppvekst. Kunnskapsformidling; 2019-03-14
NTNU

49. Kirkengen, Anna Luise.

Veien fra krenkelse til lidelse. Toppmøte; 2019-04-03
NTNU

50. Kirkengen, Anna Luise.

Vår erfaring former kroppen. Videreutdanning RBUP; 2019-01-18
NTNU

51. Kirkengen, Anna Luise.

We are such stuff as life is made of. Conference; 2019-05-10
NTNU

52. Kirkengen, Anna Luise.

Å forsømme barn blir dyrt. Trygghetsuke 2019; 2019-09-11
NTNU

53. Kirkengen, Anna Luise.

Å oppleve livsfare -- hva kan det bevirke. Videreutdanning; 2019-03-27
NTNU

54. Mjølstad, Bente Prytz.

Fastlegen som vokter av normalitet hos barn.
Fagseminar, NOKLUS; 2019-04-09 - 2019-04-09
NTNU

55. Mjølstad, Bente Prytz.

Fastlegen som vokter av normalitet hos barn.
Litteraturhuset i Trondheim; 2019-09-26 - 2019-09-26
NTNU

56. Mjølstad, Bente Prytz.

Prinsipper for kommunikasjon på legekontoret. Nidaroskongressen; 2019-10-23 - 2019-10-23
NTNU

57. Mjølstad, Bente Prytz; Getz, Linn Okkenhaug.

Konsultasjonen i allmennpraksis. Kommunikasjon. Grunnkurs A, Trondheim; 2019-06-05 - 2019-06-05
NTNU

58. Mjølstad, Bente Prytz; Getz, Linn Okkenhaug.

Konsultasjonen i allmennpraksis. Kommunikasjon.. Grunnkurs A, Oppdal.; 2019-03-06 - 2019-03-06
NTNU

59. Mjølstad, Bente Prytz; Mossberg, Karin; Kallestrup, Per; Tomasdottir, Margret Olafia; Mäntyselkä, Pekka; Aakjær, Camilla; Kristensen, Mads.

“Where did the clinician go? Integrating education and research into a growing workload on General Practice – Is it possible?”
21st.Nordic Congress General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20
NTNU

60. Mossberg, Karin; Petursson, Halfdan.

Fetma – är kirurgi det enda svaret?. Nationella Primärvårdskonferensen 2019; 2019-10-01 - 2019-10-02
NTNU

61. Mossberg, Karin; Petursson, Halfdan; Mjølstad, Bente Prytz.

Obesity - is weight-reducing surgery the only option?
21st.Nordic Congress General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20
NTNU

62. Mossberg, Karin; Petursson, Halfdan; Mjølstad, Bente Prytz.

Obesity - is weight-reducing surgery the only option?
Nordic Risk Group; 2019-05-02 - 2019-05-04
NTNU

63. Mossberg, Karin; Petursson, Halfdan; Vogt, Henrik.

Digitalisering i vården - enbart gyllene tider eller finns det farhågor?. Nationella Primärvårdskonferensen 2019; 2019-10-01 - 2019-10-02
NTNU UiO

64. Moumakwa, Cheneso; Getz, Linn Okkenhaug; Mjølstad, Bente Prytz; Steinsbekk, Aslak.

To what extent do patients with pulmonary cancer have contact with a GP in Norway: A registry study. Nidaroskongressen 2019; 2019-10-24
NTNU

65. Pahle, Andreas; Vogt, Henrik.

Physician's Perspective - Using Precision Medicine Research in Practice for Patients' Benefit. Nordic Precision Medicine Forum; 2019-03-19 - 2019-03-19
NTNU UiO

66. Pedersen, Rune Aakvik.

Oppfølging av pasienter med hjerneslag i allmennpraksis.
Regional brukerkonferanse; 2019-11-12 - 2019-11-12
NTNU

67. Petursson, Halfdan.

"Kropp med ande skall bli enad och ett hjärta fritt..." - Om kardiovaskulär prevention ...och lite mera. Omtankens utbildningsmöte för läkare; 2019-09-13

NTNU

68. Petursson, Halfdan.

Riktlinjer – en frälsare eller förtryckare?. Forskarseminarium; 2019-04-25

NTNU

69. Petursson, Halfdan.

Överdiagnostik och vettiga val. Omtankens utbildningsmöte för läkare; 2019-12-06

NTNU

70. Petursson, Halfdan; Hultberg, Josabeth.

Var drar man gränsen mellan lagom, över och underdiagnostik?

SFAM kongress 2019; 2019-05-08 - 2019-05-10

NTNU

71. Petursson, Halfdan; Tomasdottir, Margret Olafia; Sigurdsson, Johann Agust.

Redefining hypertension: 130/80 - why and what are the consequences?

21st Nordic Congress of General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20

NTNU

72. Rønneberg, Marianne; Mjølstad, Bente Prytz; Getz, Linn Okkenhaug.

Livserfaringer og helse - et faglig anliggende. En fokusgruppestudie.

Nidaroskongressen 2019; 2019-10-21 - 2019-10-25

NTNU UiO

73. Rønneberg, Marianne; Mjølstad, Bente Prytz; Hvas, Lotte; Getz, Linn Okkenhaug.

Understanding patients` stories as medically relevant.

21 st Nordic Conference of General Practice; 2019-06-17 - 2019-06-20

NTNU

74. Sigurdsson, Johann Agust.

Birth and growth of academic general practice in Iceland. Symposium. 21st Nordic Congress of General Practice; 2019-06-18 - 2019-06-18

NTNU

75. Sigurdsson, Johann Agust.

Core values – looking forward, based on history. Lecture and workshop on core values, principles and purposes of general practice.

21st Nordic Congress of General Practice; 2019-06-18 - 2019-06-18

NTNU

76. Sigurdsson, Johann Agust.

Core values in a changing world – historical milestones.

24th WONCA Europe Conference.; 2019-06-26 - 2019-06-29

NTNU

77. Sigurdsson, Johann Agust.

Grunngildi og viðfangsefni heimilislækna (Core values and tasks in general practice).
Allmänmdisinsk Forum; 2019-03-02 - 2019-03-02
NTNU

78. Sigurdsson, Johann Agust.

Norge i Norden og Europa, vår rolle i et internasjonalt perspektiv.
Internasjonelt kontaktmøte; 2019-04-24 - 2019-04-24
NTNU

79. Sigurdsson, Johann Agust; Tomasdottir, Margret Olafia.

Vinnulag, viðfangsefni og grunnildi heimilislækna Workshop, med Mentimeter.
Allmänmedicinsk Forum; 2019-03-02 - 2019-03-02
NTNU

80. Strannberg, Emelie; Petursson, Halfdan.

Antibiotikaförskrivning vid videobesök – en deskriptiv analys av förskrivningen av
Närhälsan Online.
SFAM kongress 2019; 2019-05-08 - 2019-05-10
NTNU

81. Strannberg, Emelie; Petursson, Halfdan.

Antibiotikaförskrivning vid videobesök – en deskriptiv analys av förskrivningen av
Närhälsan Online.
10-års jubileum FoU-Centrum Göteborg och Södra Bohuslän; 2019-12-10
NTNU

82. Tevik, Kjerstin Elisabeth.

Bruk av alkohol og vanedannende legemidler blant eldre.
Faglig møte; 2019-10-22 - 2019-10-22
SIV NTNU

83. Vogt, Henrik.

Adhd-medisinerung - svakt vitenskapelig grunnlag.
Vinterkurset; 2019-01-17 - 2019-01-17
NTNU UiO

84. Vogt, Henrik.

Personalized medicine - Screening version 2.0 and a new era of overdiagnosis.
Store praksisdag; 2019-05-10 - 2019-05-10
NTNU UiO

85. Vogt, Henrik.

The future of (in)equity - Personalized and participatory medicine.
Nordic Congress of General Practice; 2019-06-18 - 2019-06-18
UiO NTNU

86. Vogt, Henrik.

Vad Zayna Kayat och dom medicinska futuristerne inte säger.
Nationella primärvårdskonferensen 2019; 2019-10-02 - 2019-10-02
NTNU UiO

MEDIEBIDRAG

1. Askim, Elise Gull; Baasland, Ingrid.

Gynekologen:- Du trenger ikke gå rundt og ha det vondt!
Adresseavisen [Avis] 2019-07-02
NTNU

2. Fasting, Anne.

Palliasjon:-Fastlegene vil på banen.
Den norske legeföreningen, AMFF [Internett] 2019-12-11
NTNU

3. Foldal, Vegard; Standal, Martin Inge; Hagen, Roger; Fors, Egil Andreas.

"Vil finne ut om veiledningsmetode virker".
<https://memu.no> [Internett] 2019-03-19
NTNU

4. Fors, Egil Andreas.

Fibromyalgi kan oppdages i blodprøve, ifølge amerikanske forskere.
forskning.no [Internett] 2019-04-04
NTNU

5. Fors, Egil Andreas.

Kan fibromyalgi skyldes insulinresistens?
ABC Nyheter [Internett] 2019-05-22
NTNU

6. Fors, Egil Andreas.

Kroniske smerter: Dette hjalp Kjell-Arne.
Dagbladet [Avis] 2019-08-17
NTNU

7. Fors, Egil Andreas.

Mener MI kan få fram pasientens tause kunnskap.
<https://arbeidoghelse.no> [Internett] 2019-01-17
NTNU

8. Fors, Egil Andreas.

Nordmenn på smertetoppen. Aftenposten [Avis] 2019-01-08
NTNU

9. Fors, Egil Andreas.

Operasjon kan være løsningen på smertene.
Dagbladet [Avis] 2019-01-10
NTNU

10. Fors, Egil Andreas.

Slik kan du redusere smerten din.
forskning.no [Internett] 2019-01-01

NTNU

11. Fors, Egil Andreas.

Smertemedisin i "Blod og Bein" antologien (Nasjonalbiblioteket).
NRK Østlandssendingen [Radio] 2019-03-07

12. Fors, Egil Andreas.

Smertemedisinsk historie.
Studio 2 - NRK P2 [Radio] 2019-03-07
NTNU

13. Fors, Egil Andreas.

Toril var syk i over 30 år – uten å vite om det.
NRK Finnmark [Internett] 2019-04-21
NTNU

14. Fors, Egil Andreas.

Unngå plagene med oppblåst mage. Ny behandling mot irritabel tarm.
Dagbladet [Avis] 2019-08-29
NTNU

15. Fors, Egil Andreas; Kirste, Unni Merete.

Langvarige smerter er et utbredt helseproblem. Tidsskriftet den norske legeforening
[Fagblad] 2019-01- 30
NTNU STO

16. Getz, Linn Okkenhaug.

NTNUs Forskerfredag på Byscenen, deltakelse i "Alltid beredt" - populærvitenskapelig
paneldebatt om Immunsystemet i regi av NTNU/NRK Kunnskapskanalen.
NTNU og NRK Kunnskapskanalen [TV] 2019-10-27
NTNU

**17. Hafstad, Anne; Mjølstad, Bente Prytz; Granlund, Linda; Hjælmeseth, Jøran;
Sandvik, Jorunn.**

DEBATT- Hva nå for folkehelse, forebygging og fedme i Norge? (Klinisk behandling).
Dagens medisin [Fagblad] 2019-05-07
NTNU

18. Helvik, Anne-Sofie.

Sterke medisiner blant eldre.
Gemini.no <https://gemini.no/2019/05/sterke-medisiner-utbred> [Internett] 2019-05-21
NTNU

19. Mjølstad, Bente Prytz.

Pasienter som lyver for legen.
NRK P1 - Norgesglasset [Radio] 2019-02-06
NTNU

20. Mjølstad, Bente Prytz.

450 fastleger får brev fordi de bruker for mye tid med pasienter.
TV2 Nyhetene [TV] 2019-10-05
NTNU

21. Mjølstad, Bente Prytz.

450 fastleger varslet om at de bruker for mye tid med pasientene.
Aftenposten [Avis] 2019-10-05
NTNU

22. Mjølstad, Bente Prytz.

450 fastleger varslet om at de bruker for mye tid med pasientene.
abcnyheter.no [Internett] 2019-10-05
NTNU

23. Mjølstad, Bente Prytz; Bordvik, Målfrid.

Fedme koster Norge 68 milliarder kroner årlig.
Dagens medisin [Internett] 2019-05-07
NTNU

24. Mjølstad, Bente Prytz; Clausen, Vilde Brandtzæg.

Reagerer på at 450 fastleger får brev fordi de bruker for mye tid med pasienter.
tv2.no [Internett] 2019-10-05
NTNU

25. Mjølstad, Bente Prytz; Mell, Kari; Sørensen, Tom Erik.

450 fastleger har fått brev frå Helfo om at dei bruker over gjennomsnittet lang tid på pasientane.
NRK P1 - Frokost radio [Radio] 2019-10-23
NTNU

26. Mjølstad, Bente Prytz; Nærø, Amalie Solnørdal.

Derfor får du sår i munnen.
KK.no/helse [Internett] 2019-11-19
NTNU

27. Mjølstad, Bente Prytz; Nærø, Amalie Solnørdal.

Har du hatt ubeskyttet sex i sommer? Da gjør du lurt i å teste deg.
KK.no/helse [Internett] 2019-08-27
NTNU

28. Mjølstad, Bente Prytz; Svarva, Marte.

Leger bør veie pasienter.
P5.no/nyheter [Internett] 2019-06-07
NTNU

29. Mjølstad, Bente Prytz.

Vi må utfordre den hellige treeninghet innen forebygging.
Dagens medisin 2019
NTNU

30. Mjølstad, Bente Prytz; Sund, Gunn Mali Steen.

Er 20 minutter hos fastlegen nok?.
Dagens medisin 2019
NTNU

31. Pedersen, Pia; Kirkengen, Anna Luise.

Pia og Psyken.

Podcast Pia og Psyken [Internett] 2019-02-22

NTNU

32. Pedersen, Rune Aakvik.

Er det for mye velment behandling?

Romsdals budstikke [Avis] 2019-10-29

NTNU HMR

33. Skjesol, Hilde; Baasland, Ingrid.

De hete 50-årene.

Adresseavisen [Avis] 2019-05-04

NTNU

34. Skjesol, Hilde; Baasland, Ingrid.

Trønderske kvinner kan ta underlivssjekken hjemme.

Adresseavisen [Avis] 2019-06-04

NTNU

35. Storvik, Anne Grete; Mjølstad, Bente Prytz; Sund, Gunn Mali Steen.

Leger reagerer på Helfo-brev om tidsbruk.

Dagens medisin [Fagblad] 2019-09-30

NTNU

36. Vogt, Henrik.

De sidste raske.

Weekendavisen [Avis] 2019-09-20

UiO NTNU

37. Vogt, Henrik.

In This Doctor's Office, a Physical Exam Like No Other.

New York Times [Avis] 2019-09-05

UiO NTNU

ANNET INFORMASJONSMATERIALE

1. Mjølstad, Bente Prytz.

Adverse Childhood Experiences: When Will the Lessons of the ACE Study Inform Societal Care?

NTNU

2. Mjølstad, Bente Prytz.

Allmennmedisinsk bidrag på nasjonal smertekonferanse.

NTNU

3. Mjølstad, Bente Prytz.

Anna Luise Kirkengen intervjuet i podcast.
NTNU

4. Mjølstad, Bente Prytz.

Artikkel om ny klassifikasjon av kroniske smerter.
NTNU

5. Mjølstad, Bente Prytz.

Blod og Bein: Ny antologi om lidelse, lindring og behandling i norsk medisinsk historie..
NTNU

6. Mjølstad, Bente Prytz.

Bruk av psykotrope medikamenter hos hjemmeboende eldre.
NTNU

7. Mjølstad, Bente Prytz.

«Det som nærer og det som tærer».
NTNU

8. Mjølstad, Bente Prytz.

Disputas og avhandling om livmorhalsprogrammet.
NTNU

9. Mjølstad, Bente Prytz.

Essay om belastende barndomserfaring som en viktig kilde til sykdom.
NTNU

10. Mjølstad, Bente Prytz.

Forskningsnettverket PRIMORE.
NTNU

11. Mjølstad, Bente Prytz.

Grad av multi-morbiditet blant pasienter som har hatt hjerneslag.
NTNU

12. Mjølstad, Bente Prytz.

Helse Midt-Norges forskningspris til Rune Aakvik Pedersen.
NTNU

13. Mjølstad, Bente Prytz.

Henrik Vogt intervjuet i New York Times.
NTNU

14. Mjølstad, Bente Prytz.

How precision medicine and screening with big data could increase overdiagnosis.
NTNU

15. Mjølstad, Bente Prytz.

Humor og sosial støtte; to av flere mestringsstrategier blant personer med demens.
NTNU

16. Mjølstad, Bente Prytz.

Kjerstin Elisabeth Tevik disputerte 4. oktober 2019.
NTNU

17. Mjølstad, Bente Prytz.

Møte i Nordic Risk Group, Schæffergården 2. – 4. mai 2019.
NTNU

18. Mjølstad, Bente Prytz.

Nasjonal forskerskole i allmenntmedisin – NAFALM.
NTNU

19. Mjølstad, Bente Prytz.

Nasjonalt forskningsnettverk for palliasjon i primærhelsetjenesten.
NTNU

20. Mjølstad, Bente Prytz.

Nidaroskongressen 2019.
NTNU

21. Mjølstad, Bente Prytz.

Nidarosprisen 2019 til Linn Getz.
NTNU

22. Mjølstad, Bente Prytz.

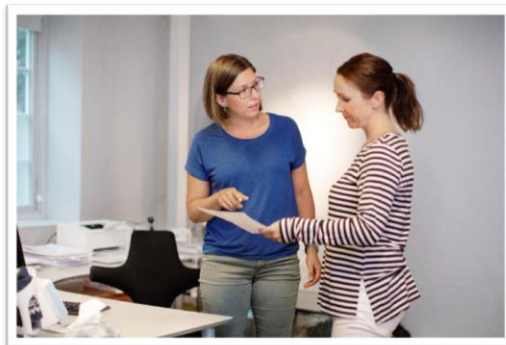
Ny artikkel om fastlegers arbeidspress.
NTNU

23. Mjølstad, Bente Prytz.

Ny bok: «Humanising Mental Health Care in Australia».
NTNU

24. Mjølstad, Bente Prytz.

Ny infrastruktur for allmenntmedisinsk forskning.

Vedlegg 1

Ansatte og assosierte ved AFE Trondheim i 2019

Irene Hetlevik 1.1 - 31.7.

Professor dr. med 50% stilling som forskningsleder, lønnet av AFEs basismidler.
50% stilling ved allmennmedisin, ISM
Fra 1.8.19 professor emerita

Linn Getz 1.1. – 31.12.

Professor ph.d. 50 % stilling lønnet av AFEs basismidler
50 % stilling i medisinske atferdsfag, ISM
10% stilling Nasjonal Forskerskole i Allmenntmedisin (NAFALM i regi av UiO)

Egil Fors 1.1. – 31.12.

Seniorforsker ed phd i 20 % stilling lønnet av AFEs basismidler
Professor 50 % ved ISM, NTNU
Overlege, Coperiosenteret, Trondheim (50%)
Spesialist i allmenntmedisin (1993), spesialist i psykiatri (2009), sertifisert veileder i
kognitiv atferdsterapi (2010), sertifisert i Kompetanseområdet smertemedisin, DNLF
2019.

Bente Prytz Mjølstad 1.1. – 31.12.

80 % stilling som førsteamanuensis ved ISM/ forskerstilling AFE
40 % stilling som fastlegevikar Saksvik Legekantor, Malvik kommune.
Spesialist i allmenntmedisin, ph.d.

Gunnhild Åberge Vie

Lege, post doc.

50% stilling lønnet av AFEs basismidler 1.8. - 31.12.
50% stilling som vikar/førsteamanuensis i allmenntmedisin, ISM samme tidsrom

Miriam K. Gustafsson

20% forsker i AFE 1.6 – 31.12.
30% førsteamanuensis ved ISM 1.6 - 31.12
70% overlege ved Poliklinikk for spiseforstyrrelser, Tiller DPS, St Olavs hospital
Spesialist i allmenntmedisin og i psykiatri, ph.d

Bjarne Austad

10% stilling som forsker i AFE1.3 - 31.12
50% stilling som fastlege ved Øya Legesenter
50% stilling som førsteamanuensis ved ISM, NTNU
Spesialist i allmenntmedisin, ph.d.

Pål Jørgensen 01.01.19-31.12.19

10% ved AFE, 10% PraksisNett i Midt-Norge
Fastlege Møllenberg legesenter, spesialist i allmenntmedisin, ph.d.

Halfdan Petursson 1.1 – 31.12.

Forsker ph.d. 20 % stilling lønnet av AFEs basismidler
20% FoU-leder, FoU-centrum Göteborg och Södra Bohuslän, Sverige

50% Specialist i allmenntmedisin Omtanken vårdcentral Kållerød, Sverige

Henrik Vogt – 1.1 - 31.12

5% stilling ved AFE. Post doc forsker ved Senter for medisinsk etikk, UiO og fastlege i Oslo.

Ingrid Baasland

30% AFE midler i 1.8 - 31.12 for å forberede prosjekt knyttet til Livsmorhalsscreeninprogrammets samspill med fastlegetjenesten. Gynekolog på Baasland Klinikken. Spesialist i gynekologi. Disputerte 2019.

Kjerstin E. Tevik

10% AFE midler fra 1.7 - 31.12

Anna Luise Kirkengen 1.1. – 31.12.

Professor emerita i allmenntmedisin, pensjonistavtale tilsvarende 20 % stilling lønnet av AFEs basismidler.

Johann Agust Sigurdsson 1.1 – 31.12.

Professor emeritus i allmenntmedisin, allmenntpraktiker på deltid i 2019. Pensjonistavtale tilsvarende 10% stilling lønnet av AFEs basismidler

Cecilia Carstedt

20% AFE 1.1 - 30.6.
Sykehjemslege i Trondheim, ALIS allmenntmedisin.

Ph.d. stipendiater som veiledes av AFE ansatte

Rune Aakvik Pedersen 1.1. – 31.12.

50% ph.d stipendiat med midler fra AMFF og AFE
2 dager/uke rådgivende lege for NAV Møre og Romsdal, 1 dag/ uke lege ved Aure rehabiliteringssenter.

Kjerstin Elisabeth Tevik 1.1 – 31.12.

100% ph.d-stipendiat med 90% lønn fra Nasjonal kompetansetjeneste for Aldring og Helse og 10% midler fra AFE. Disputerte 2019.

Marianne Rønneberg 1.1 – 31.12.

Fastlege Tingvoll og praksislærer NTNU
50% ph.d-stipendiat med midler fra AMFF

Anne Fasting 1.1 – 31.12.

50% ph.d-stipendiat med midler fra AMFF og AFE
70% stilling som overlege ved palliativt team Kristiansund sykehus

Cheneso Moumakwa 1.9 – 31.12.

50% ph.d-stipendiat med midler fra AMFF
Fastlege og kommunal bistilling i Rissa 70% (ass. kommuneoverlege/smittevernlege og sykehjemslege Indre Fosen kommune)

Gjertrud Moe 1.9.2019 - 31.12.

100% ph.d-stipendiat med midler fra NTNU-Trondheim Universitetskommune. Psykolog.

John-Tore Eid 1.1 – 31.12.

Prosjektet har ikke hatt aktivitet i 2019.

Prosjekter/ personer med Allmennpraktiker (AFU) stipend

Kai Brynjar Hagen. Fastlege Havna legesenter og kommuneoverlege i Bodø, i tillegg til å jobbe som overlege i 40 % ved Regionalt senter for sykkelig overvekt i Helse Nord, Nordlandssykehuset HF. AFU-stipend for prosjektet «Primære årsaker til fedme». NTNU 2019. Veiledere: Bente Prytz Mjølstad og Linn Getz, AFE. Se omtale av posjektet Livshistorier og fedmeutvikling.

Tor Magne Johnsen og Børge Nordberg. Fastleger og universitetslektorer ved NTNU. September 2018 hver tildelt to 3 måneders AFU-stipend for prosjektet; «Fastlegeordningen 2,0. Økt kunnskap om dagens fastlegeordning». Forlenget med ny AFU tildeling i 2019. Veiledere: Linn Getz og Johann A Sigurdsson, AFE. Se egen prosjektomtale.

Cecilia Carstedt. Lege under spesialisering i allmenmedisin. Mottok i 2019 et 3 måneders AFU-stipend for å arbeide videre med prosjektet «Hvem er vi sykehjemsleger», Ovedratt til Elizabeth Anna Kimbell i 2019. Veiledere: Anne Solfie Helvik og Linn Getz, AFE. Se egen prosjektbeskrivelse

Anne Jølle. Fastlege Saksvik legekantor og ph.d ved NTNU. Høsten 2019 tildelt stipend for å evaluere allmennpraktikerstipendene fra Allmenmedisinsk Forskningsutvalg (AFU) fra 2009 til 2019. Hun startet innsamling av datamaterialet i november 2019. Forankring ved AFE: Bente Prytz Mjølstad.

Administrativ støtte: Imrana Kreso Førestesekretær. 50% fra 1.1 - 20.11, 30% 21.11-31.12.

Assosierte medlemmer i AFE

Anne-Sofie Helvik

01.01–30.06. Midlertidig stilling som professor ved ISM 100%

01.07-31.12. Fast stilling som professor ved ISM 100%

Ingrid Følling 1.1 – 31.12.

100 % forsker I stilling, Regionalt senter for fedmeforskning og innovasjon (ObeCe), Kirurgisk Klinikk, St. Olavs Hospital

20% Forsker II stilling, Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, Nord Universitet. Førsteamanuensis, timebasert undervisningsstilling, IKOM, NTNU

Margret Olafia Tomasdottir 1.1– 31.12.

Lege på Island 80%, spesialist i allmenmedisin. Universitetslektor (associate professor) 25%, allmenmedisin, Islands universitet.

Vedlegg 2

Strategidokument for AFETrondheim (2006, utdrag)

Akse I – Teoribygging

For å gi kunnskap som er anvendelig nok i møtet mellom lege og pasient på allmennlegekontoret er det nødvendig å utfordre den naturvitenskapelig forankrede menneske- kropps- og sykdomsforståelse der lineære kausale forklaringer og mekanistisk, reduksjonistisk tankegang står sentralt. Primært handler det om – i vitenskapelige publikasjoner – å påpeke dens begrensninger, men i like stor grad å søke etter nye tilnærminger for å framskaffe kunnskap som er valid til formålet – at allmennlegen skal kunne forstå og hjelpe de som på ulikt vis – ber allmennlegen om hjelp, men også å forhindre at helsetjenesten ”legger stein til byrden”.

Det kan pekes på tre store områder der teoribygging er av sentral betydning; individrettet forebyggende medisin, ”funksjonelle lidelser” og ‘multimorbiditet’ Både risikodiagnoser, symptomer uten adekvate, objektive funn og sykdommer med objektive funn finnes hyppig hos samme person. I allmennpraksis er multimorbiditet regelen.

Akse II – Praksisnær empiri

AFE-Trondheim vil stimulere til at allmennleger i region Midt-Norge reflekterer over ”de tre U-er”, det som vekker Undring – positivt eller negativt, Ubehag eller følelse av Utilstrekkelighet. På den måten mener vi å bidra til kunnskapsutvikling på allmennmedisinens egne premisser.

Det skal likevel være slik at enhver problemstilling fra allmennpraksis skal kunne anses som forskningsmessig relevant og kunne bli undersøkt med metoder som kan gi valide svar.

Arbeidsform

Satsningen for AFE-Trondheim skal, som beskrevet, ha to akser; teoribygging og empiri. Alle prosjekter – innenfor begge akser – skal bli gjort til gjenstand for en forskningsrefleksjon som i tradisjonell forstand drøfter selve studiens spørsmål og metode, i tillegg til en drøftelse av vitenskapelig plattform for studien og andre grunnleggende premisser (”opp-strøms elementer”) og dernest mulige konsekvenser av at studien utføres – for individ, helsetjeneste og samfunn (”nedstrøms elementer”).

På den måten mener vi å kunne bidra til å anskueliggjøre forskernes og forskningens ansvarlighet i det å forme *en bestemt virkelighet*, som allmennlegen er en hovedaktør i å skulle forvalte. Prosessen er beskrevet i Forssén, Annika; Meland, Eivind; Hetlevik, Irene; Strand Roger. Rethinking scientific responsibility. Journal of Medical Ethics 2011; Volum 37.(5) s. 299-302.

AFE forskergruppe arrangerer felles samlinger flere ganger årlig med ulike tema.

SLUTT